Št. 18 (736) L. XV.
NOVO MESTO, četrtek,
7. maja 1964

DOL[illegible]SKI LIST

SEVNICA: letos 100 milijonov za stanovanja

V stanovanjskem skladu občine Sevnica predvidevajo letos 100 milijonov dohodkov, ki jih nameravajo razdeliti takole: 20 milijonov bodo namenili za plačilo obveznosti iz leta 1963 (za gradnjo 20-stanovanjskega stolpiča), 15 milijonov za individualne gradnje, 5 milijonov za popravila zasebnih hiš in 5 milijonov za popravilo hiš v upravljanju hišnih svetov. 30 milijonov bodo prispevali za gradnjo osnovne šole v Sevnici, 25 milijonov pa za lastno udeležbo pri gradnji stanovanj v družbeni lastnini.

Natečaj za posojilo individualnim graditeljem stanovanjskih hiš je bil razpisan in je že zaključen. Zanimanje za ta posojila je bilo veliko in sklad je moral nekatere prošnje zavrniti. Skupno so posamezniki zaprosili za 27,300.000 dinarjev, zato niso prišli vsi v poštev. Podobno je bilo tudi pri posojilih za popravila stanovanjskih hiš. Vsota vseh zahtevkov je znašala 8,400.000, odobrenih posojil pa je bilo le za 5 milijonov dinarjev. Sklad je odobril posojilo prosilcem, ki so stavili najugodnejše pogoje — najkrajši rok vračanja in višjo obrestno mero. Prednost so imeli tudi člani Združenja borcev na priporočilo svoje organizacije.

Pri najemanju kreditov za popravila so se hišni sveti zelo slabo odzvali, zaprosili so komaj za 1,800.000 dinarjev. Takšen odnos je spričo ugotovitve, da so hiše, ki jih upravljajo hišni sveti, v zelo slabem stanju, nerazumljiv. Stanovalci se ne odločajo za popravila predvsem zaradi tega, ker bi morali odplačevati posojilo iz dodatnih najemnin. S tem pa niso nič na boljšem, ker bo škoda na [illegible]šah vsako leto večja in [illegible] potrebno večje posojilo. Stanovanjski sklad računa, da se bodo hišni sveti na razpis še odzvali, zato je natečaj podaljšan do konca maja.

KOMORNI KONCERT V NOVEM MESTU

V novomeškem domu kulture bo v torek, 12. maja, ob 18. uri koncert znanih ljubljanskih glasbenikov: harfistka Stefica Žužek, flavtist Jože Pogačnik in violončelist Edo Majeron bodo izvajali dela nekaterih mojstrov komorne glasbe, kot so: Händel, Krumbholtz,, Saint—Saens, Grandjany, Debussy, Salzedo, Martinu in Damase.

Šest odlikovancev za delo pri obnovi Skopja

Z ukazom predsednika SFRJ so bili za požrtvovalno delo pri graditvi porušenega Skopja odlikovani z redom dela s srebrnim vencem: **inž. Emil Pavlin in inž. Stane Sedlar**, z medaljo dela pa: **Abdija Kovačevič, Franc Radej, Alojz Simonič in Ivan Vidic.** Vsi odlikovanci so zaposleni pri SGP Pionir, Novo mesto. Odlikovanja jim je na posebni slovesnosti v sredo, 29. aprila, podelil predsednik občinske skupščine Novo mesto Sergej Thorževskij. Vsem odlikovancem v imenu javnosti naše prisrčne čestitke!

Pred javno tribuno v Bršlinu

Občinski odbor SZDL v Novem mestu je sklical prejšnji mesec posvetovanje o aktualnih vprašanji v Bršlinu, kar naj bi bilo priprava za javno tribuno Socialistične zveze tega terena. Na posvetovanju, ki so se ga udeležili predstavniki političnih organizacij, odborniki, predstavniki delovnih organizacij, zastopniki JLA in drugi, so obravnavali vrsto perečih vprašanj, ki so navadno na dnevnem redu takih posvetovanj. Obravnavali so urbanistično ureditev, vprašanje trgovine, družbene prehrane, otroškega varstva in drugo. Posvet je povsem uspel. Da bi našli najboljše rešitve za posamezna vprašanja, pa je potrebna pomoč članov SZDL v Bršlinu, ki bodo tudi na javni tribuni povedali svoje mnenje.

S.

Za še boljšo pomoč slepim v Sloveniji

Pretekli teden so v Škofji Loki slovesno odprli Center za rehabilitacijo in varstvo slepih Slovenije. Novo ustanovo, ki bo predvsem poklicno usposabljala slepe ter druge osebe, prizadete na vidu, je odprl Silvo Hrast, ki je opisal prizadevanja Zveze slepih Slovenije in ljudske oblasti za pomoč slepim državljanom. Navzoči so bili predsednik Zveze slepih SFRJ in SRS, med gosti pa je bila tudi podpredsednica skupščine SRS Dragica Rome. Kaj nam je o novem centru povedal Jože Zupano, podpredsednik republiškega odbora Zveze slepih Slovenije, bomo poročali prihodnji teden.

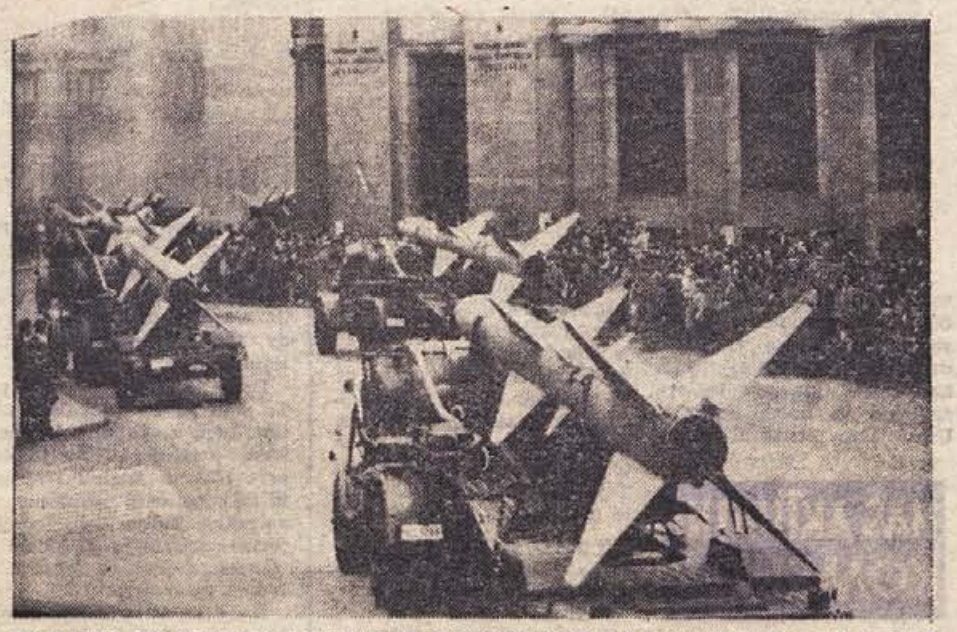

PARADA MLADOSTI, LJUBEZNI, ENOTNOSTI, BRATSKE SOLIDARNOSTI IN VEDNO VEČJEGA DELOVNEGA POLETA JUGOSLOVANSKIH NARODOV – tako bi lahko imenovali letošnjo prvomajsko povorko v Beogradu. Tam in po vsej državi smo proslavili mednarodni praznik dela v prijetnem razpoloženju in v znamenju razveseljivega pregleda naših novih uspehov in načrtov naše bodočnosti. V Beogradu je bil predsednik republike maršal Tito tudi letos dobro razpoložen in je veselo odzdravljal pestremu sprevodu naše največje prvomajske povorke. – Na sliki: prvič smo videli v vojaškem delu parade tudi protiletalske rakete, s katerimi so za obrambo domovine oborožene enote JLA

RIBNICA: ni dovolj, da probleme spoznamo, treba jih je tudi proučiti in rešiti!

Občani so na zborih volilcev v zadnjih mesecih razpravljali o številnih problemih svojih krajev, o tem je razpravljala občinska skupščina na raznih sejah, prav tako razširjeni plenum obč. odbora SZDL. Predlogov in želja se je nabralo veliko, precej več kot sredstev, če bi hoteli zadovoljiti vse potrebe. O tem, kako in na kakšen način je treba reševati želje in predloge volivcev, je prejšnji teden (28. aprila) razpravljal izvršni odbor občinskega odbora Socialistične zveze Ribnica.

Statut občine tudi še ni dovolj poznan vsem, ki bodo po njem delali; v razpravi o osnutku je sodelovalo premalo komunistov, pa tudi občinska uprava je pokazala premalo zanimanja in samostojnosti pri preučevanju statuta. Če bado tudi v prihodnje ostajale pobude naših ljudi in organizacij neopazne, bo nazadovala tudi vloga političnih organizacij, še težje bo organizirati delo v krajevnih organizacijah SZDL, ZZB, ZMS, RK, TVD itd. in še težje bo pridobivati nove kadre za delo v organizacijah, skupščini itd.

Pričujoče naloge bodo lahko izvajali samo strokovni delavci in od njih bo odvisno, kako bodo prišli do izraza predlogi občanov.

Mnoge organizacije in občani čakajo na udeležbo pri občinskih sredstvih. Naenkrat se gradi več turističnih objektov, pri Belih vodah, na Tatinskem lazu, nedodelana je Travna gora in Grmada, v Sodražici in Ribnici se pripravljajo na gradnjo kopališč, v Ribnici gradijo kegljišče, medtem ko na stadionu ni za normalno delo niti slačilnic itd. Režijski odbor pripravlja gradnjo šole v Ribnici, razmišlja se o prostorih za ribniški vrtec, zelo obsežne pa so tudi priprave na gradnjo družbenih domov v Ribnici, Dolenji vasi in nekaterih manjših krajih (Rakitnica). Samo v Ribnici nameravajo graditi gozdarski dom, čebelarski, gasilski dom in dom JLA, vsi pa računajo na soudeležbo občinskih sredstev. Na ta način sredstva res ne bodo najbolj smotrno izkoriščena, posebno še ob gradnji toliko domov v sami Ribnici, ker z vsemi temi domovi ne bodo rešeni problemi varstva otrok, knjižnice, prostora za mladino itd.

Pripombe občanov k osnutku občinskega statuta, ki jih ni bilo malo in so zajemale vsa področja, je treba sedaj le še zbrati in temeljito preštudirati, nato pa poiskati najboljšo pot, da bi zadostili željam občanov. Ni namreč — tako so ugotovili na seji IO ObO SZDL — dovolj, da probleme spoznamo, treba jih je preučiti in čimprej rešiti.

Centrom za socialno delo več pristojnosti!

V torek je bilo v Novem mestu za predstavnike občin Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj posvetovanje o tezah novega zakona o skrbništvu in skrbstvenih organih. Udeležili so se ga zastopniki socialnih služb v navedenih občinah, predstavniki sodišč ter družbeno-političnih organizacij. Ker večina udeležencev ni dobila pred posvetovanjem na vpogled novih tez, je bilo težko razpravljati, vendar so tovariši in tovarišice na podlagi dosedanjih izkušenj le povedali, kaj bi kazalo po njihovem mnenju z novo zakonodajo na tem področju spremeniti oziroma dopolniti. Vsi so bili mnenja, naj bi z novim zakonom centrom za socialno delo, kjer ti že obstajajo, dali več pristojnosti za samostojno reševanje zadev, s čimer bi občutno skrajšali postopke, hkrati pa so predlagali, naj bi centri prevzeli vlogo skrbstvenih organov. O posvetovanju bomo obširneje poročali prihodnjič.

POMLADANSKA RAZGLEDNICA IZ RASTLINJAKA V ČATEŽU PRI BREŽICAH: gajbice so polne. Kumarice bodo čez dan ali dva že na dunajskem trgu, ki je nekoč že poznal krške rake-žlahtnike in brusniške češnje... Več o čateškem rastlinjaku berite na 5. strani današnje številke!

(Foto: Jožica Teppey)

CRNOMELJ: proizvodnja pod povečevalnim steklom

Zbor delovnih skupnosti občinske skupščine Črnomelj je na 3. samostojni seji 25. aprila, kot smo že poročali, razpravljal o realizaciji v gospodarstvu, ustvarjeni v prvem četrtletju 1964, in o ukrepih v investicijski politiki, ki jih bo treba upoštevati. Čeprav razpoložljivi podatki iz podjetij niso bili najprimernejši, so jih z malce več truda kljub temu koristno uporabili.

Podatki o desežkih gospodarstva v prvem četrtletju 1964 kažejo, da je celotna proizvodnja v primerjavi s 1. četrtletjem 1963 večja za 34%, žal pa je kljub temu za 4,1% pod dinamiko za 1964 in je hkrati v primerjavi z zadnjim četrtletjem 1963 nižja za 16,8%. Nekaj opravičila za takšno stanje je v sezonskem značaju posameznih panog, kot so ugotovili na seji, globlja analiza pa je pokazala pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti. Najbolj uspešno je poslovala industrija, ki je ustvarila za 54,5 % višji plačilni iztržek kot v 1. četrtletju in za 11,4 % višjega kot v zadnjem četrtletju 1963. Uspeh je toliko večji, ker v l. 1964 v industrijo ni bilo naložb in je stanje zgolj posledica povečanja produktivnosti.

V kmetijstvu je opaziti vpliv ločitve od gozdarstva, pa tudi tega, da je kmetijstvo še v mrtvi sezoni. V gradbeništvu z deli še niso pričeli in je doseženo realizacijo prišteti je plačilom za lani opravljena dela. V trgovini je ustvarjenih 22,9 % letnega plana ali za 36,3% več kot lani, vendar je promet v primerjavi z zadnjim četrtletjem 1963 za 19,1% nižji. Promet v gostinstvu je za 4,6 % pod dinamiko in je za 38,5 % višji kot lani. V obrtništvu so v četrtletju ustvarili 20,3 % letnega plana, čeprav je iztržek za 26,7 % višji kot lani. Tudi tu gre zaostajanje za dinamiko pripisati sezonskemu značaju nekaterih podjetij (Opekarna Kanižarica, Marmor Gradec itd.).

Začetek proizvodnje v 1964 ni bil najboljši

Ker služba družbenega knjigovodstva ni mogla posredovati podatkov o plačanem iztržku in o ustvarjenem dohodku, so si na seji pomagali s primerjavo razpoložljivih podatkov o zaračunanem iztržku in o izplačanih neto osebnih dohodkih. Največ so se pomudili z industrijskimi podjetji. Če vzamemo kot osnovo povprečni zaračunani iztržek, ustvarjen na 1 zaposlenega v lanskem četrtletju, in ga primerjamo z letošnjim, ugotovimo: v Rudniku Kanižarica se je povečal za 10, v Beltu z 2,5, v Iskri v Šemiču

(Nadaljevanje na 3. strani)

Vreme

OD 7. DO 17. MAJA

Okrog 12. in 16. maja dež z ohladitvijo, v ostalem bo prevladovalo lepo vreme s pogostnimi krajevnimi nevihtami.

Dr. V. M.

V LUČI SMERNIC ZA PREDKONGRESNO AKTIVNOST KOMUNISTOV

SPODBUJATI USTVARJALNO KRITIKO

Razvoj demokratizacije v družbi in v organizacijah Zveze komunistov je pogojen tudi z razvijanjem konstruktivne kritike. Takšna kritika mora biti sestavni del vsakdanjega življenja Zveze komunistov, družbeno-političnih organizacij, samoupravnih organov, vse družbe.

Iz smernic za predkongresno aktivnost ZK

Komunisti so poklicani, da vsepovsod, kjer delajo, spodbujajo ustvarjalno kritiko vsega negativnega v našem družbenem življenju, vsega, kar zavira graditev lepšega življenja in novih odnosov. Ustvarjalno kritizirati nega-

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

tivne pojave in njihove nosilce pa ne pomeni vihteti donkihotski meč, se pravi bojevati se z mlini na veter. Prava kritika se poraja pri delu. **Kdor stoji ob strani in samo opazuje našo graditev z željo, da bi pod lečo uzrl čimveč napak, nima dobrih namenov. Taka kritika ni konstruktivna, ker ne izvira iz želje pospešiti graditev socializma. Zavestni graditelji socializma si ne želijo napak in ovir pri delu, če pa nanje zadevajo, jih pogumno odstranjujejo. So pa med nami, žal, še tudi taki posamezniki, ki kritizirajo vse počez, ker jim je napoti vse — dobro in slabo, pri čemer jim slabo pride prav, da bi zmanjševali pomen tudi vsega, kar je dobro.** Takim posameznikom bi lahko rekli, da mečejo v umazano vodo čisto perilo, ki je bilo v njej šele komaj oprano.

Pogosto pravimo, da mora imeti, kdor hoče kritizirati negativne pojave in njihove nosilce, dovolj poguma, skratka, da mora biti tak človek prežet z revolucionarnostjo. K temu je treba dodati, da sodi k takemu pogumu tudi moralna sila, nekakšna moralna premoč, da nam ne bodo očitali, češ: pometi prej pred svojim lastnim pragom! Ko kritiziramo slabo, moramo pokazati na boljše. Ne moremo kritizirati slabe rešitve, če hkrati ne predlagamo boljše. Ko rušimo staro, moramo graditi novo. Vsaka konstruktivna kritika je hkrati ustvarjalna, kajti za njo ne obstajajo nobene praznine. In narobe: destruktivna kritika samo ruši. To lahko velja tudi za kmeta, ki venomer kaže s prstom na zadrugo, češ spet niso o pravem času pokosili sena, na zadružni njivi raste plevel, mlatilnica je bila čez zimo na snegu in podobno. Ker pa vemo, da je ta kmet tudi v poslovnih odnosih z zadrugo, ga vprašamo: Kaj pa si storil, da se te napake ne bi dogajale? Ali ti je bilo morebiti celo ljubše, da je seno segnilo?

Najdejo se taki posamezniki, ki razglašajo »nemoralnost« delitve dohodka po delu. »Taka delitev je nepravična!« vzklikajo tako imenovani humanisti. »Kakšna je to enakost?« vprašujejo. Pri tem se delajo slepe pred golo resnico, da ni vse odvisno izključno od volje človeka. V družbi, zdaj, na tej stopnji razvoja, je še dosti pojavov, ki koreninijo v objektivnih pogojih našega časa. Tudi delitev dohodka po delu. Res je: to je zgodovinska nepravičnost. To ni absolutno merilo. Toda edino na ta način je mogoče priti najhitreje do bogastva proizvodov, ko bo mogoča delitev po potrebah. Odpovedati se delitvi dohodka po delu, to bi pomenilo, da si zavestno zapiramo pot k humanemu cilju.

Nihče ne zanika, da v preteklosti nismo dovolj razvijali ustvarjalne kritike. To ugotavljajo tudi smernice, ko pravijo, da je na raznih toriščih **družbenega** življenja kritika še vedno premalo razvita.

● Zaradi tega so pojavi
● pasivnosti, nezavzemanja
● stališč, nezoperstavljanja
● škodljivim pojmovanjem
● širši idejni in politični
● problem. Kjer zanemarjamo razvoj ustvarjalne kritike, tam pomagamo graditi osnovo za kritikastrstvo.

Zveza komunistov je zmeraj našla v sebi dovolj moči, da se je soočevala tudi z napakami v svojih lastnih vrstah. Če sedaj ugotavlja, da je kritika še vedno premalo razvita, to nikakor ne pomeni, da doslej ni bilo nič storjenega za razvijanje konstruktivne kritike. Zveza komunistov je zmeraj razvijala kritiko, s katero je kazala na objektivne pogoje, ki so omogočali prehod na novo, naprednejše. Povojni čas nam nudi nemalo dokazov za to. Ni bilo malo razpotij, na katerih je Zveza komunistov ugotavljala nastajanje objektivnih pogojev za novo in ko se je začela spopadati z elementi starega. Vzemimo kot primer VI. kongres ZKJ v Zagrebu. Tedaj so komunisti na podlagi znanstvene analize dejanskega stanja ugotovili, da nastajajo v pogojih samoupravljanja v delovnih kolektivih novi odnosi, ki niso več združljivi s starim načinom dela komunistov. To seveda ne pomeni, da so razglasili prejšnji način dela za absolutno napačnega. Ugotovili so le, da ga je čas prerasel in da ne ustreza več v novih pogojih. S tem je dala Zveza komunistov (to pa ni edini primer) zgled zares prave konstruktivne kritike. Če sedaj, v pripravah na svoj VIII. kongres, ponovno ugotavlja nekatere negativne pojave, proti katerim se je treba boriti, s tem ne razglaša vsega, kar je bilo narejenega v preteklosti, za absolutno napačno. Ne, s tem spet ugotavlja nove premike v družbenem razvoju, ugotavlja, da je marsikaj, kar je ustrezalo v včerajšnjih pogojih, danes ne samo zastarelo, temveč tudi negativno, zaviralno.

»To pomeni,« ugotavljajo smernice, »da je pred nami nenehen boj za poglabljanje in izpopolnjevanje našega sistema neposredne demokracije, za nadaljnjo krepitev vloge človeka, občana, proizvajalca in samoupravljavca ter njegovih neposrednih organov in proti vsem nesocialističnim težnjam birokratske stihije, malomeščanske neodgovornosti, samovolje in zapiranja oči pred pravicami, potrebami in interesi delovnih ljudi.«

J. B.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Nova kriza na jugu Arabije

Arabski svet je doživel v zadnjih desetih letih velike triumfe pa tudi velike tragedije. Cela vrsta držav igra danes prvorazredno vlogo v svetu. Egipt je izvedel revolucijo, Alžirija je sredi revolucionarnih reform, Irak je po novi ustavi demokratična socialistična republika, Jemen je postal republika.

Alžirija ima debele plasti nafte, Libija je z nafto rešila svoje gospodarske probleme, v Maroku ni več ameriških oporišč, v Jordaniji ni danes niti enega angleškega vojaka, Kuvait je postal iz britanskega protektorata samostojna kneževina — to je bogata dežela, ki kreditira in financira velike objekte v drugih arabskih deželah.

Vendar so na Arabskem polotoku še sultanati, ki so odvisni od londonske vlade. Tu je predvsem vsa Piratska obala s sultanatom Abu Dabi-el Dorado, nova zlata dežela Srednjega vzhoda. Abu Dabi plava na nafti — črnem zlatu našega stoletja.

Tu je Oman pa Adenski protektorat. Tu smo pa že v središču novih zapletov. Aden s svojim zaledjem je bil do srede prejšnjega stoletja del Jemena. Leta 1839 so Angleži zasedli Aden, da bi si zagotovili primerno pristanišče na poti v Indijo. V naslednjih desetletjih so razširili svojo oblast tudi v notranjost, zasedli so ozemlje, ki ga ima Jemen za svojega.

Ko je postal leta 1962 Jemen republika, se je takoj pojavilo vprašanje Adena in adenskih sultanatov. Britanska diplomacija je ustanovila iz teh sultanatov federacijo — imenovano Južnoarabska federacija. To je bila politična tvorba, ki je ni priznala nobena arabska država. Bila je pravzaprav naperjena proti Jemenu. Blokirala (zaprla) naj bi Jemenu pot na Indijski ocean.

Meje te federacije so bile vedno sporne, na jugu Arabije meje niso bile uradno nikoli določene, še manj označene »na terenu«. Spori med plemeni tostran in onstran meje so bili na dnevnem redu — bili so nekaj vsakdanjega.

Toda v zadnjih dneh so začeli Angleži dovažati v bližino meje nove čete in orožje. Formalno so ta korak opravičili s tem, da hočejo preprečiti napade plemena Radfan na potnike v severnem delu Adenskega protektorata. Dejansko pa gre za nov pritisk na Jemen, za to, da se ustvarijo težave na mejah in še bolj podpro kraljevske čete, ki znotraj Jemena rovarijo proti novi republiki.

Morda so poročila o krizi na jugu Arabskega polotoka nekoliko pretirana, vendar vse te koncentracije vojaštva, vse te grožnje obeh strani ne obetajo nič dobrega. V Jemenu je vsaj 20 tisoč vojakov ZAR, v Adenu je moderna britanska vojaška baza — vse to ustvarja veliko napetost in zapleteno diplomatsko igro. V središču te napetosti je Jemen, najmanj razvita arabska dežela, to pa je tudi dežela z najtežjimi problemi.

Medtem ko pritiskajo v Londonu, da bi Američani podprli angleško stališče v vprašanju Južne Arabije, poskušajo Američani pridobiti britansko diplomacijo za svoje načrte v Jugovzhodni Aziji. Američani menijo, da se lahko vojna v Južnem Vietnamu reši samo z vojno. Vsaj do nedavnega so mislili tako. Vse več je sedaj znakov, da bodo nekoliko spremenile to svoje trdovratno stališče.

De Gaulle je že lani predlagal, da je rešitev le v nevtralizaciji Južne Azije. Francoski predsednik ni konkretno povedal, kako si zamišlja to, njegov predlog je bil formuliran kot ideja. Vendar so jo koj razumeli v Kambodži, tudi Indonezija je za tako rešitev — za dezangažiranje.

Kaže, da je sedaj tudi v Washingtonu vse več politikov, ki se zavzemajo za nevtralizacijo. Za tako rešitev bi bila tudi Kitajska, čeprav ni svojega stališča nikoli formalno pojasnila. Nevtralizacija predpostavlja umik vojaštva, baz, sporazumevanje.

Brez dvoma bi bil velikanski korak naprej, če bi Jugovzhodna Azija postala iz torišča nemirov, vojaških intervencij, kontrarevolucij in državnih udarov področje miru. Vendar, bodimo previdni — v letu ameriških volitev od uradne Amerike ni mogoče pričakovati velikih političnih sprememb.

Zlate in srebrne značke za uslužbence podjetja »GORJANCI«

3. maja je kolektiv avtoprevozništva »Gorjanci« v Straži svečano razdelil svojim najboljšim šoferjem in nekaterim drugim uslužbencem prve zlate in srebrne značke za vestno in požrtvovalno delo. Odlikovanih je bilo 32 članov kolektiva, o čemer bomo prihodnji teden obširneje poročali.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● **V Braziliji so 1. maja** izvedli »mali vojaški udar«. Vojska je vrgla guvernerja in podguvernerja v zvezni državi Rio de Janeiro, pozaprla je večino članov njegove vlade. Guverner je bil namreč pristaš prejšnjega predsednika Goularta.

● **Times kritizira bonsko vlado.** Londonski Times piše, da je Zahodna Nemčija prav smešna, ker je odklonila sporazum z vzhodnonemško vlado o zamenjavi listov. Stališče Bonna je, da Vzhodni Berlin ne more diktirati, kateri listi z zahoda bi prišli v poštev za izmenjavo.

● **Kriza v Latinski Ameriki.** Latinska Amerika je edina država, na svetu, kjer je prišlo leta 1962-63 do absolutnega zmanjšanja poljedelskih proizvodov za 10 odstotkov. Proizvodnja je nazadovala zaradi zmanjšanja proizvodnje kave v Braziliji, sladkorja na Kubi in žita v Argentini.

● **Maršal Amer v Iraku.** Podpredsednik ZAR Amer je prispel na štiridnevni obisk v Irak. Ta obisk je bil že dvakrat odložen. Sedaj ko ima tudi Irak novo ustavo — ta je socialistična — je nastopil ugoden moment za državni obisk drugega najmočnejšega človeka ZAR.

● **Tomislav Badovinac v ZAR.** Predsednik CK Zveze mladine Jugoslavije Tomislav Badovinac je prispel na povabilo ministra za mladino in šport Kairija v Združeno arabsko republiko. Tam bo ostal 10 dni.

● **Nehru se je sestal z nepalskim kraljem.** Indijski premier se je na meji z Nepalom sestal z nepalskim kraljem Mahendro. Ob tej priliki sta položila temeljni kamen za novo hidrocentralo na reki Gandak.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● **Prvomajska parada v Beogradu je bila tudi letos — kot vsako leto — prikaz doseženih uspehov. Tudi vojaški del parade nas vedno znova prepriča, da je naša vojska tesno povezana z ljudstvom, iz katerega je izšla in čigar interese čuva. Ko smo letos videli najsodobnejša orožja, na primer rakete za uničevanje vsakršnih ciljev v zraku, smo si kljub ponosu mislili sami pri sebi: Da le ne bi bilo potrebno uporabljati takega orožja! Prav ta tesna povezanost vojske in ljudstva je najboljše zagotovilo, da moderna orožja ne bodo nikoli služila uničevanju, če nas bodo le pustili, da si v miru gradimo lepšo prihodnost. Naša vojska mora biti sodobna, močna. Toda take ne potrebujemo, da bi grozili in strašili. Taka nam je potrebna zaradi varovanja tega, kar je naše, kar nam je drago in kar si v prihodnosti še želimo.**

Na slavnostni tribuni je stal nam vsem dragi tovariš Tito s svojimi najbližjimi sodelavci in gosti. Stotisoči Beograjčanov so burno pozdravili njegov prihod. Veseli so bili trenutka snidenja in njegove bližine. Skupaj z njim so spremljali parado, verno podobo naše obrambne moči in doseženih delovnih uspehov. Po pogostnih kritičnih razpravah, češ da še ne gre vse tako, kot si želimo, nam taka revija delovnih podvigov spet ponovno pokaže, da vendarle priganjamo napredek z velikimi koraki. Če smo še vseeno nezadovoljni, je to pač zato, ker si ne dovolimo počitka in ker se ne maramo trapiti z zakrnelim samozadovoljstvom. Želimo naprej, zgraditi si hočemo še več napredka. Pri tem jemljemo podatke prvomajskega pregleda, dovolj prepričljive, da jim lahko verjamemo, kot dokaz, da so ustvarjeni ugodni pogoji za naprej. V zadnjih letih smo povečali industrijsko proizvodnjo za 3,5-krat. Obseg kmetijske proizvodnje se je povečal za več kot polovico. Kot potrošniki razpolagamo z 2,2-krat večjo kupno močjo. V svojih gospodinjskih proračunih predvidimo 3,5-krat več sredstev za industrijsko blago. Število učencev in študentov je poraslo od dveh na 3,6 milijona. In tako dalje. Uspehi, na katere smemo biti ponosni, ki pa nas ne smejo uspavati.

● **27. aprila smo v Sloveniji slovesno praznovali 23. obletnico Osvobodilne fronte. Ob tej priložnosti je bila v Ljubljani slovesna seja izvršnega odbora glavnega odbora SZDL, na kateri**

VSAK DAN BOGATEJŠI

so bili navzoči tudi številni ugledni gosti. O pomenu praznika je govoril prvi predsednik izvršnega odbora OF Josip Vidmar, ki je med drugim dejal, da je 27. april dogodek, ob katerem razmotrivamo in rešujemo važna vprašanja sedanjosti. Organizacija Socialistične zveze mora organizirati trajno notranjo diskusijo, toda ne samo o političnih vprašanjih, temveč o vseh življenjskih problemih sedanjosti. To mora biti torišče intenzivnega življenja, morda ne enakega kot pred desetletji v OF, a vseeno sorodnega zanosu in poletu te organizacije.

● **Aleksander Ranković, sekretar CK ZKJ, je v odgovorih na vprašanja sodelavca JRTV med drugim dejal, da bodo v središču pozornosti na VIII. kongresu ZKJ vsa pomembna vprašanja sedanjega časa, predvsem pa vprašanja v zvezi z nadaljnjim razvijanjem socialistične demokracije. Kongres bo tribuna, na kateri bo treba preveriti, kako smo v praksi uresničevali program ZKJ. Na kongresu bo treba tudi kritično pregledati dosežene rezultate.**

Da bi lahko bil kongres kar najbolj uspešen — je dejal tovariš A. Ranković — je potrebno, da se vsa Zveza komunistov vključi v široko in demokratično razpravo o vseh pomembnih družbenih vprašanjih. Široko posvetovanje članstva o vseh vprašanjih sedanjosti v luči predkongresnih smernic naj prispeva k temu, da bo kongres lahko sprejel jasna in določna stališča. V teh razpravah se je treba znebiti nepotrebnih posploševanj v poročilih in referatih. Vsak komunist se mora spoprijeti z vsemi negativnimi pojavi, ki zavirajo naš hitrejši razvoj. Pospeševati je treba demokratizem v lastnih vrstah. Dosledno je treba uveljaviti načelo rotacije, se pravi sistematično obnavljati vodilne organe, vse — od spodaj navzgor.

● **Štafeta mladosti je prejšnje dni potovala po Makedoniji. Njena pot se je začela na gradbišču skopske železarne. Na vsej poti skozi Makedonijo so delovni ljudje prisrčno sprejemali štafeto mladosti, z žarko željo v srcih, da bi nam, vsem tako dragi tovariš Tito živel še dolga dolga leta. Štafeta je že obšla vse kraje v Makedoniji, nakar so jo prevzeli mladinci in mladinke iz Kosova in Metohije.**

● **V sredo se je v zvezni skupščini začela razprava o osnovah 7-letnega plana, ki je deležna velike pozornosti v javnosti. Vzporedno tečejo razprave tudi širom po Jugoslaviji. V teh širokih razpravah se je pokazalo, da delovni ljudje oberoč sprejemajo politiko povečevanja standarda. Ta politika, ki jo podpirajo milijoni delovnih ljudi, mora prevevati tudi 7-letni načrt razvoja Jugoslavije. Mimo skrbi za stalno rast osebnega standarda, seveda v skladu z naraščanjem produktivnosti, mora biti težišče tudi na intenzivnejši stanovanjski graditvi. Tako predvidevajo — in upamo, da bo to predvidevanje našlo svoje mesto tudi v planu — da bomo zgradili do leta 1970 kar 1,3 milijona novih stanovanj.**

Prašički mnogo cenejši

4. maja je bil v Novem mestu večji sejem za pujske in in govejo živino, na katerem je bilo pripeljano v letošnjem letu rekordno število prašičkov. Kupcev zanje ni bilo posebno veliko, zato so cene padle. Naprodaj je bilo 1.809 pujskov, prodanih je bilo 582. Od 6 do 12 tednov stari so veljali 6.500 do 13.000 din; nad 3 mesece stari pujski pa so šli v promet za 13.000 do 20.000 din.

Z govejo živino ni bilo posebnega prometa. Kupcem je bilo na voljo 150 glav, pokupili pa so jih le 57. Vole so prodajali po 290-335 din kg, krave po 200-300 din kg, mlada živina pa je veljala 315-330 din kg žive teže.

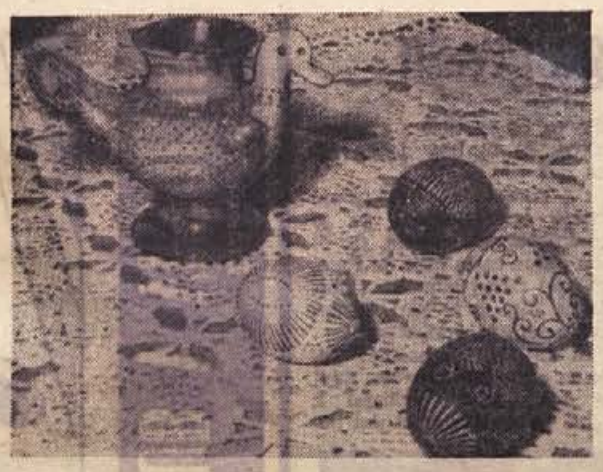

Posavsko ljudstvo oblikuje nedvomno svojstveno. Razstava v brežiškem prosvetnem domu je odkrila nekaj oblikovalcev, ki znajo prav lepo izdelovati okusne okrasne predmete. Pariški profesor dr. Decaris se je ob izdelkih, kot jih vidite na sliki, tako navdušil, da jih je naročil lepo število. — Upajmo, da bodo po razstavi kmalu spet zagoreli ognji vsaj v nekaterih lončarskih pečeh v Spodnjem Posavju in drugod po Dolenjskem . . .

CRNOMELJ: proizvodnja pod povečevalnim steklom

(Nadaljevanje s 1. strani)

za 22, v Belsadu za 38, v Beti pa za 19 %; za 3,5 % pa je nižji v Liču in za 38,5 % v Zori.

Odborniki so menili, da je start nezadovoljiv predvsem v kovinski in lesni industriji, saj predvideva družbeni plan letos za 34% večjo proizvodnjo. Tržni pogoji so letos veliko ugodnejši, kot so bili lani, pa tudi zima je bila mila in ni ovirala proizvodnje kot lani. Kot osnovo za primerjavo so vzeli povprečno zaračunano realizacijo na zaposlenega v četrtletju 1963 zategadelj, ker je bila realizacija v 1. četrtletju 1963 zelo slaba in bi lahko primerjava z njo ustvarila neutemeljeno zadovoljstvo. Če ocenjujemo industrijo kot celoto, je uspešnost gospodarjenja pripisati predvsem Iskri v Semiču, ki je močno povečala proizvodnjo. **Odborniki so poudarjali, da lanske izkušnje kažejo, da podjetja, ki leto slabo začno, nato le stežka desežejo plan.**

Primerjava izplačanih osebnih dohodkov kaže na neutemeljena odstopanja. V Rudniku Kanižarica so uresničili plan v prvem četrtletju z 20,9, v Beltu z 18,3, v Liču s 23,8 v Zori s 13,8, v Iskri z 29,4, v Belsadu z 21,7, v obratu Beti s 23,2 %; za osebne dohodke pa so porabili v rudniku 23,5, v Beltu 21,3 v Liču 32,7, v Zori 22,6, v Iskri 23.2, v Belsadu 18,9 in v obratu Beti 20,9 % zneskov, planiranih za 1964. Osebni dohodki so se v primerjavi s povprečjem lanskega leta povečali v rudniku za 13, v Iskri za 5,6, v obratu Beti za 43,8 in v Belsadu za 0,4 %, v Beltu pa so nižji za 1,5, v Liču za 6,4 in v Zori za 4,9 %. **Zbor je sprejel stališče, da je treba neskladja, ki so razvidna iz prej naštetih podatkov, odpraviti, bodisi, da je kolektiv v primerjavi z doseženimi uspehi izplačal premalo osebnih do- izplačal premalo osebnih dohodkov.**

Stavbe so vredne precej več kot stroji, dela v več izmenah pa je premalo

Pomanjkljivosti, ki jih je našel zbor v poprejšni razpravi, je pripisati predvsem temu, da osnovna sredstva niso dovolj izkoriščena, so ugotovili na seji. To trditev so podkrepili s podatki, ki povedo, da so letos ustvarili z 1 dinarjem osnovnih sredstev v rudniku 1 dinar zaračunane realizacije, v Beltu 1,75, v Liču 4,23, v Iskri v Semiču 21,90, v Zori 4,34, v Belsadu pa 1,41 din. Če primerjamo te podatke z onimi iz 1963, bomo ugotovili, da so v rudniku ustvarili za 23 % manj, v Beltu za 1% več, v Liču za 5% več, v Iskri v Semiču za 57 % več, v Zori za 58 % manj, v Belsadu pa za 25 % več kot lani. Razmerje med vrednostjo stavb in strojne opreme je neustrezno, saj so stavbe vredne 1,622.000.000 din, strojna oprema pa 1,046.000.000 din. Poudarili so zlasti to, da je v Rudniku Kanižarica stremeti za tem, da bi z nakupom mehanizacije za lamo aktivirali investicije v zunanje objekte, ki so zdaj neizkoriščeni. **Razen tega pa podjetja premalo uvajajo delo v več izmenah, saj je od skupnega števila zaposlenih le 16% zaposlenih v drugi in le 7 % v tretji izmeni.**

Zbor je nato sprejel priporočila, ki opozarjajo, da bo treba posvetiti več pozornosti pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov, ki naj imajo kot glavno merilo za ocenjevanje uspešnost pri delu. Delavce naj v vseh kolektivih sproti obveščajo o proizvodnji in gospodarjenju, sestanki enot pa naj bodo vsaj 1-krat na mesec. Kolektivi naj se trudijo uvesti obračun po ekonomskih enotah. Da bi bila osnovna sredstva boljše izkoriščena, naj se kolektivi trudijo izpolnjevati planske naloge in naj v ta namen uvajajo delo v več izmenah. Nesorazmerje v vrednosti osnovnih sredstev lahko odpravijo marsikje tudi s tem, da odprodajo opremo, ki ni več v rabi, novo opremo pa je treba čimbolj izkoriščati.

Večjo gospodarnost v proizvodnji bo mogoče doseči z boljšo pripravo dela, z varčevanjem pri materialnih stroških, s tem, da bomo zmanjševali izmet, in s tem, da bomo kar najgospodarneje uporabljali sklade, so ugotovili odborniki. V ta namen se bo treba odločati za združevanje sredstev.

Ker v občini ni na razpolago sredstev za udeležbo na **investicijskih natečajih, so sklenili, da je treba razpoložljiva sredstva usmeriti zlasti v 4 osrednje objekte: v Belt, Iskro v Semiču, Rudnik Kanižarico in v Zoro in najprej dograditi te. Ostali kolektivi naj z oročevanjem svojih sredstev pri GB omogočijo investicijsko izgradnjo teh objektov, nobene nove naložbe pa ni začenjati, dokler niso sredstva v celoti zagotovljena.** Miloš Jakopec

Kočevsko KGP: vedno večje težave z mesom in mlekom

Na Kmetijsko-gozdarskem posestvu v Kočevju smo zvedeli, da je kmetijstvo z vsemi obrati realiziralo v prvih treh mesecih 25 odst. letnega plana (le-ta znaša 1,530.000.000 dinarjev), kar je približno toliko kot v istem času lani. Čisto kmetijstvo je pa realiziralo 26 odst. plana, mlekarna 22 odst., prodajno skladišče v Zagrebu 42 odst. in klavnica in mesarija 25 odst.

Celotna proizvodnja mlade pitane živine (4.000 glav) je usmerjena v izvoz, bodisi živa ali v obliki mesa, preko Emone. Ker pa se je položaj na trgu spremenil, ne bodo realizirali plana izvoza žive živine, saj se jim bolj splača izvažati meso. Zakaj izvoz? Proizvodni stroški te kategorije so namreč tako visoki, da jih prenese le konjunktura na zunanjem trgu. Tako so v prvem tromesečju že uresničili 37 odst. letnega plana izvoza pitane živine in 35 odst. izvoza svinjine.

In še morda nič kaj razveseljiv padatek: zaradi velikih odstopanj v cenah mesa v Kočevju in ostalih krajih in spričo prostega nastajanja cen klavne živine in svinj, KGP pri nabavi ni sposobno konkurirati. Torej se lahko odločijo le za zavestno izgubo ali pa začasno prenehanje z oskrbo z mesom in prosijo za posredovanje. Da bi klali za domače potrebe lastno živino, ki jo redijo za izvoz, ne pride v poštev, ker so proizvodni stroški tako visoki, da jih naše sedanje cene sploh ne bi prenesle. Pri svinjini za potrebe domačih potrošnikov so delali tako, da so del svinj, kolikor jih niso dobili od drugod, rezervirali iz lastnih prirej, pri tem pa utrpeli pri vsakem kilogramu žive teže 30 do 40 dinarjev izgube! V ilustracijo nekaj primerov cen mesu: v Kočevju je govedina s kostmi 590 din, brez kosti pa 767 din, povprečje v Sloveniji — sredina med najnižjo in najvišjo ceno — pa 650 oz. 880 din; teletina je v Kočevju po 720 din (s kosmi) in 1.000 (brez kosti), slovenska sredina pa okrog 1.240 din; svinjina je v Kočevju po 670 oz. 837 din kilogram, povprečna cena med najvišjo in najnižjo v Sloveniji pa okrog 800 oz. 880! In še to: v Kočevju kupujejo potrošniki ustekleničeno mleko po 65 din, povprečna srednja cena v republiki pa je 75 dinarjev za liter. Zanimiva pa je še druga plat, namreč ta, da KGP pri vsakem litru pasteriziranega mleka, prodanega doma, zgubi najmanj 10 dinarjev. Če ne bodo dvignili cene na realnih proizvodnih 80 din, kakor so že zaprosili, bodo letos zgubili devet milijonov dinarjev! Proizvodni stroški pasteriziranega mleka — prodajajo ga tudi nepasteriziranega v druge kraje — so visoki zato, ker je proizvodnja ustekleničenega mleka zelo nizka, okrog 1.500 litrov . . .

Upravičena je bojazen — tako so še povedali — da realizacija plana zaradi velikega pomanjkanja mlade živine za pitanje in telet, z druge strani pa zaradi visokih cen na jugoslovanskem trgu ne bo najbolj ugodna.

Brigada agronomov na pohodu

Jugoslovanski agronomi, združeni v brigadi »Janeza Marentiča«, so na spominskem pohodu po partizanskih krajih obiskali Črnomelj, odkoder so 28. aprila krenili v Dol. Toplice. Obiskali so spomenike in grobišča na partizanskem Rogu ter se zvečer vrnili v Dol. Toplice. Po ogledu znamenitosti v Dol. Toplicah so zaradi slabega vremena spremenili prvotni načrt in se z avtobusi odpeljali proti Ljubljani. D. G.

NOVO MESTO: meso se je podražilo

Svet za blagovni promet občinske skupščine Novo mesto je 4. maja razpravljal o predlogu Mesarije Novo mesto za podražitev cen mesa v maloprodaji. Od 5. maja dalje so potrošniki v mesnicah novomeške Mesarije začeli plačevati: govedino I po 850, govedino II po 720, svinjsko meso-kare po 850, teletino po 900, svinjska jetra po 900, svinjska pljučka po 280, svinjsko srce po 600, svinjski jezik po 850, svinjsko glavo po 300, svinjske noge po 200, svinjske želodčke po 200, goveje vampe po 350, goveja jetra po 500, goveja pljuča po 150, goveja srca in ledvice po 600, goveji jezik po 850, telečja jetra po 900, telečja pljuča po 280, telečji jezik po 850 in telečji rajželc po 150, medtem ko so cene za svinjsko mast, kože, slanino, telečje glave in drugo ostale nespremenjene.

Svet je po daljši razpravi predlogu Mesarije ugodil, ker je moral upoštevati več vzrokov. Vse večji izvoz mesa je povečal povpraševanje po živini, družbena živinorejska proizvodnja pa prodaja živino predvsem za izvoz, ker so cene živini na domačem trišču neprimerne. Ker dogovorjenih cen za odkup živine nikjer več ne upoštevajo, je Mesarija prodajala meso v izgubo. Zaradi nizkih odkupnih cen živine na našem področju so pri nas vzrejeno živino pokupili odkupovalci od drugod, ki so ponujali več. Zlasti odkupovalci mesne industrije lahko ponudijo večjo odkupno ceno, ker z dohodkom iz predelave (konzerviranо meso!) lahko pokrijejo izgubo, ki jo imajo pri maloprodajnih cenah svežega mesa. Naša Mesarija ima žal zelo zastarelo predelavo, v kateri dela le klobase in salame in si z njo ne more pomagati.

Člani sveta so menili, da se bodo posledice zvišanja cen močno odrazile v turizmu, kjer bodo nastale težave zato, ker imajo turistična podjetja vnaprej s pogodbami dogovorjene cene in jih ne morejo zviševati. Zviševanje cen svežega mesa pa bo seveda močno prizadelo tudi potrošnika. Svet je sprejel priporočilo, naj kmetijske organizacije in svet za kmetijstvo takoj pripravijo ukrepe, ki naj tržišču zagotovijo dovolj mesa ostalih vrst (kuretina, kunčje meso in bravina), ker je pričakovati, da bo pomanjkanje živine trajalo dlje časa.

Najmlajši gasilci brežiške občine bodo tekmovali

Na brežiškem stadionu bo v nedeljo ob 9. uri tekmovanje gasilskih pionirskih skupin, ki se ga bodo udeležili iz Brežic, Skopic, Cerkelj, Krške vasi, Spodnje Pohance, Bukovška, Mosteca, Mijalovca, Bizeljskega, Dečnih sel in okolice Brežic. Pionirji bodo tekmovali v kategorijah od 10. do 12. ter od 13. do 15. let. Mlajši bodo imeli na tekmovanju šolsko vajo z brentačo, pri čemer bodo z brizganjem poskušali zadeti tarčo. Razen tega bodo odgovarjali na vprašanja, kako poznajo gasilsko orodje, preventivo in organizacijo gasilstva. Tekmovali bodo še v prehodu po viseči lestvi, redovnih vajah in igri med dvema ognjema. Tekmovalci druge skupine bodo metali cevi na 105 m, plezali po viseči lestvi, tekli v štafeti 4 x 100 m z ovirami in prenašali ustno poročilo, metali žogo v koš in imeli redovne vaje. Pionirji z veseljem sledijo zgledu starejših gasilcev, saj bodo prav kmalu prevzeli njihove naloge. D. V.

● **Britanski zunanji minister** na Japonskem. Britanski minister Butler se je sestal v Tokiu z japonskim zunanjim ministrom Ohiro. Ob tej priliki sta se sporazumela, da še ni nastopil pravi trenutek za japonsko posredovanje v sporu med Indonezijo in Malezijo.

Nesoglasja podrediti skupnim interesom

Komunisti morajo biti nosilci najbolj naprednih idej in odločitev, pri čemer morajo svoje osebne razprtije podrediti skupnim interesom delovne organizacije in širše družbene skupnosti. Vsako demagoško nastopanje v namišljenem zagovarjanju interesov delavčevih pravic je škodljivo in nikomur ne koristi. Takšno je bilo osnovno stališče občinskega komiteja ZKS Novo mesto na seji dne 25. 4. 1964, ko je razpravljal o odnosih v osnovni organizaciji ZK podjetja Kremen. Med posameznimi člani ZK v osnovni organizaciji Kremen so osebna nasprotja in osebna nestrpnost, kar samo po sebi ne bi bilo pomembno, če teh nasprotij ne bi prenašali na področje upravljanja in vodenja podjetja ter s tem ustvarjali nerazpoloženje in nezaupanje v kolektivu.

Podjetje Kremen v zadnjih letih razširja obseg proizvodnje (rudniki) ter izgrajuje nove proizvodne kapacitete (steklarna). V takšnih pogojih in sredini najhitreje prihaja do nasprotij in konfliktov, če se hkrati ne skrbi za urejanje notranjih odnosov (delitev dela, nagrajevanje, informiranost, družbeno-ekonomsko in strokovno izobraževanje).

Konflikti in nasprotja med posameznimi komunisti so nastali prav zaradi neurejenih notranjih odnosov. Svoj izvor pa imajo tudi v tehnokratskem odnosu strokovno-tehničnega kadra do problemov v kolektivu na eni strani ter v anarho-sindikalnem nastopanju posameznik članov ZK, izkoriščujoč pri tem organe upravljanja (nosilca takšnih gledanj sta predsednik sindikalne podružnice in predsednik DS).

Nasprotja so nastala v letu 1963 med direktorjem in predsednikom sindikalne podružnice zaradi neiskrenosti prvega in drugega ob premestitvi Draga Mencina z enega mesta na drugega (tovariš Drago Mencin je predsednik sindikalne podružnice) ter so dosegla svoj višek ob razpravah reorganizacije podjetja.

S predlagano reorganizacijo naj bi podjetje hitreje in bolje napredovalo ter prebrodilo začetne proizvodne težave (podjetje naj bi se reorganiziralo tako, da se ustanovi novo podjetje, v okviru katerega bi bilo sedanje podjetje Kremen samostojen obrat). Pri tem pa posamezni člani ZK nastopajo pretirano, lahko bi rekli razbijaško s psevdodemokratičnimi frazami ter s tem odvračajo kolektiv, da bi na osnovi pravic in dolžnosti, ki jih ima, videl svojo perspektivo.

Občinski komite smatra, da morajo komunisti v podjetju Kremen proučiti svoje notranje odnose, metodo dela in odgovornost komunistov za pravilno usmerjanje družbeno-ekonomskih in družbeno-političnih faktorjev v kolektivu.

Nadalje je komite na tej seji razpravljal o razmerah v Hotelu Kandija. Na osnovi poročila o odnosih v tej delovni organizaciji je bilo ugotovljeno, da vladajo med direktorjem Hotela Kandija in posameznimi člani kolektiva (računovodkinja, kletar) določena nasprotja. Ta nasprotja so po mišljenju komiteja predvsem posledica nesposobnosti direktorja delovne organizacije ter pasivnega odnosa organov upravljanja in sindikalne podružnice do problemov, ki so v podjetju. (V podjetju ni osnovne organizacije, nihče od članov kolektiva ni član Zveze komunistov.

Franc Beg

Na prvomajski paradi v Beogradu smo videli tudi osem avtomobilov novomeške INDUSTRIJE MOTORNIH VOZIL. — Na sliki: skupina kombijev, nekaj sto metrov pred glavno tribuno

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

Robert Merle: SMRT JE MOJ POKLIC

21

Obvladal sem se s strahovitim naporom in posrečilo se mi je prestaviti noge. Obrnil sem se in napravil korak proti vratom. Tedaj pa je z osupljivo naglico planila mimo mene, se vrgla naprej in se naslonila na vrata.

»Ti! Ti!« je vpila.

Trepetala je po vsem telesu. Njene velike, goreče oči so se zadirale vame.

In vrgel sem vanjo:

»Misliš, da rad počenjam vse to?«

In v hipu me je oblila rdečica sramu: izdal sem reichsführerja! Svoji ženi sem razkril državno tajnost!

»Torej je le res! Torej jih res ubijaš!« je vpila Elsie.

Ko je ponovila, je že rjovela:

»Ubijaš jih!«

Bliskoma sem jo zgrabil za rame, ji pritisnil dlan na usta in rekel:

»Tiše, Elsie, prosim te, tiše!«

V očeh so se ji kresale iskre. Otresla se me je, umaknil sem roko od njenih ust in prisluhnila je. Nekaj trenutkov sva oba negibna in tiha, kakor dva zločinca poslušala, kaj se dogaja v hiši.

Potem je rekla s tihim in vsakdanjim glasom:

»Gospa Müller je zunaj, mislim.«

»Kaj pa služkinja?«

»V kleti pere... Otroci spijo.«

Nekaj časa sva še molče poslušala, potem pa je Elsie obrnila glavo, me pogledala in na lepem je bila, ko da se je šele zdaj spomnila, kdo sem: groza ji je spačila obraz in stisnila se je k vratom.

Z največjo težavo sem rekel:

»Poslušaj, Elsie. Razumeti moraš... Saj gre samo za tiste, ki niso sposobni za delo... In tudi hrane nimamo za vso to množico. Veliko bolje je zanje...«

Njene trde, neizprosne oči so vrtale vame. In nadaljeval sem:

»...da to naredimo z njimi... ko da bi pomrli od lakote...«

»To!« je rekla s pritajenim glasom. »To si si torej izmislil!«

»Saj si nisem jaz izmislil! Jaz nimam nič pri tem! To je povelje!...«

Z zaničevanjem je rekla:

»Kdo neki bi ti lahko dal takšno povelje?«

»Reichsführer.«

Znova me je stisnilo pri srcu: že drugič sem ga izdal!

Reichsführer!« je kriknila Elsie.

Ustnice so ji trepetale in z ugaslim glasom je rekla:

»Človek... h kateremu prihajajo otroci s takšnim zaupanjem!«

In pričela je jecljati:

»Ampak, zakaj? Zakaj?«

Skomignil sem z rameni:

»Tega ti ne moreš razumeti. Ti problemi so ti čisto tuji!... Sama dobro veš, da so Židje naši najhujši sovražniki. Prav Židje so sprožili vojno. Če jih zdaj ne pokončamo, bodo pozneje oni izstrebili ves nemški narod.«

»Preneumno!« je rekla s presenetljivo močjo. »Kako naj bi nas iztrebili, če bomo zmagali?«

Osuplo sem jo pogledal. Ne, o tem nisem še nikoli premišljeval. In nisem vedel, kaj naj ji še rečem. Obrnil sem glavo stran in čez nekaj časa bleknil:

»To je povelje.«

»Saj bi lahko prosil za kakšno drugačno službo!« Brž sem odgovoril:

»Saj tudi sem. Sama se lahko spomniš, da sem prosil za premestitev na fronto. A Reichsführer ni maral nič slišati o tem...«

»Prav,« je rekla s tihim glasom in z neverjetno voljo, »potem ne bi bilo treba ubogati!«

»Elsie!« sem skoraj zavpil.

Za nekaj časa mi je docela zaprlo sapo.

»Ampak, Elsie,« sem potem rekel s stisnjenim grlom. »Elsie!... Saj to je... to je vendar napad na čast!«

»Kaj je pa tisto, kar počneš ti?«

»Da vojak ne bi ubogal?!... Razen tega se stvari ne bi prav nič spremenile! Degradirali bi me, mučili in nazadnje ustrelili... Kaj pa ti? Kaj bi bilo s tabo? In z otroki?«

»Oh, kar koli! Kar koli naj bi bilo!...«

Ustavil sem jo:

»Če jaz ne bi maral ubogati, bi kdo drug počel vse to namesto mene...«

»Nič ne bi pomagalo. Če jaz ne bi maral ubogati, bi kdo drug počel vse to namesto mene...«

Oči so se ji zaiskrile.

»Že, samo da ti ne bi! Ne, ti ne bi smel!«

Gledal sem jo osupel, do kraja zmeden. V glavi mi je bučala praznina.

»Toda Elsie... « sem poskušal govoriti.

Nič več nisem mogel misliti. Tako sem bil ves otrdel, da so me mišice bolele. Gledal sem strmo predse, in ne da bi pogledal Elsie, ne da bi kamor koli pogledal — saj nisem nič videl — sem z velikim naporom rekel:

»Bilo je povelje...«

Pogled s pečin kostelskega gradu

Že pred Banjaloko se nam na poti iz Kočevja proti Brodu odpre čudovit razgled po kanjonu Kolpe. Svet se vedno bolj strmo spušča, onstran pa se beli težko prehodno pečevje ali temnijo gozdovi. Spodaj je Kolpa; ne vidiš je, le zaslutiš, morda po meglicah, ki se včasih vijejo med skalovjem, košenicami in drevjem. Kolpa, mrzla zelenkasta reka, ki se, izvirajoč nekje pod Risnjakom v Gorskem kotarju, vije po ozki kotlini skozi Osilnico, mimo Bosljive loke, Kužlja in Fare proti Dolu in Predgradu in naprej. V njej se zrcalijo strmi gozdovi in neprehodno skalovje, Taborska stena nad Osilnico in molčeča, kamnita in stoletja nepremična »velikana« na ovinku soteske. Vije se skozi kraje, ki jih upravičeno imenujejo »kočevska Švica«, saj si z nadvse ugodnimi turističnimi pogoji, zanimivim rastlinstvom, možnostmi za še hitrejši razvoj lovstva in ribolova in s svojo naravno lepoto to tudi zaslužijo. Že okrog Osilnice, bolj proti Fari, najbolj pa v Dolu pri Predgradu so lepe možnosti za kopalce v sezoni. V Dolu je turistično društvo iz Kočevja že postavilo nekaj vikend hišic, potrebno je to »postojankoo« le še razširiti in izpopolniti.

Stojim na najvišji pečini zaraščenega kostelskega gradu, ki se strmo dviga tik nad Kolpo. Zgradili so ga Ortenburžani v 14. stol., kakor tudi grad Poljane (Predgrad). Že l. 336 se omenja, da imata gradova lastno sodstvo že od nekdaj. — Ker je vodila »vpadnica« Turke na Kočevsko preko Kostelske, so okrog gradu napravili mogočen, težko zavzeten tabor, kamor so se zatekali ob nevarnostih tudi podložniki (vasica Kostel je še sedaj pretežno za »grajskim obzidjem«).

Od nekdaj mogočne grajske slave je ostalo bore malo, je pa vse, kar nam je še na voljo, silno zanimivo. Žal so grajske razvaline močno poraščene in zasute, tako da bi bila potrebna za ureditev velika sredstva, da bi vsaj delcma odkrili vse bogastvo, pokrito s prahom stoletij, in prepreženo z ljudsko legendo, vedoželjnim turistom.

Daleč pod menoj se leno pretaka Kolpa in se izgublja najprej v zelenju, ki se je razbohotilo že po vsej dolini, nato pa za oyinkom soteske. Ob vznožju obzidja zalaja pri hiši št. 3 črn pes, po dvorišču pa se posprehodi gospodar Anton Gregorčič, s katerim smo se malo prej pogovarjali. 40 let je delal zdoma, na Jesenicah, po penziji pa se je vrnil domov, v svoj Kostel, na deželo, kjer tako zgodaj vzcveti češnja in ozeleni drevje in kjer je zrak tako svež in prepojen z vonjem po mrmrajoči Kolpi.

Marija Žagar je že devet let oskrbnica turistične koče v Kostelu pod gradom in kar iz rokava je stresla vse zanimivosti okolice in vrednosti Kostelske v turističnem pogledu, prav tako pa pomanjkljivosti. Sicer pa je na voljo, je dejala, vsakomur knjiga Kočevsko, v kateri je vse popisano. Povedala je še, da je bolj živahno pri njih le poleti, če je lepo vreme, pozimi pa ni nikogar. »Turiste bomo privabili v našo prelepo Kostelsko šele z novo cesto do Broda, urediti pa bo treba tudi cesto do Kostela, ki odbija še tiste redke turiste. Urediti bo treba tudi grajske razvaline, okrog 900 let staro cerkvico in pot do Kolpe, kjer je kopališče. Sedaj je treba do tja peš (četrt ure), marsikdo pa bi šel tudi z avtomobilom, če bi bila dobra cesta...«

Od Dola navzgor so nekoč pričeli graditi cesto, pa je gradnja kmalu zastala. Če bi bila dobra cesta prav do Fare, ob njej nekaj kopališč (morda na Žagi in še kje), bi dolina s tem le pridobila.

In kaj šuli domačine? To, da so odrezani od sveta. Zdaj bi radi, da bi prihajal k njim vsakih štirinajst dni potujoči kino, saj se sicer ob nedeljah nimajo kam dati. Dolg čas preganjajo kar doma. Radi bi, da bi delavska univerza iz Kočevja to nekako uredila.

Pomenek v prazni koči v prebujajočem se, zelenečem in cvetočem Kostelu je bilo treba prekiniti. Po ozki in kotanjasti cesti sva se s prijateljem odpeljala, še dolgo pa je zrlo za nama poraščeno grajsko obzidje na strmem griču, po katerem so se že belili prvi češnjevi cvetovi.

F. GRIVEC

Pogled z vrha gradu Kostel v kanjon Kolpe

I. turistična vožnja po Sloveniji

AMD Novo mesto prireja od 16. maja do 10. oktobra 1964 I. turistično vožnjo po Sloveniji. Ustrezne knjižice s pravilnikom vožnje in potrebnimi navodili lahko dobijo interesenti za 150 din v vseh časopisnih kioskih, na črpalkah v Novem mestu, na Otočcu, na Griču pri Brežicah, pri vozniku vozila »Pomoč in informacija« in v društveni pisarni v Novem mestu. Izpolnjene knjižice bodo vozniki po končanih vožnjah oddali najpozneje do 20. oktobra bodisi osebno, bodisi po pošti v društveni pisarni v Novem mestu, Ragovska 20. 29. oktobra, za občinski praznik, bodo v okviru slavnosti, ko bo na Loki razvit novi prapor, udeležencem vožnje podeljena priznanja. Tisti, ki bodo zbrali največ turističnih štampiljk, bodo deležni posebnih nagrad (prva 40.000 din s pokalom in diplomo, druga 30.000 din z zlato plaketo in diplomo, tretja 20.000 din s srebrno plaketo in diplomo in četrta 10.000 din z bronasto plaketo in diplomo), ostalim bo podeljenih 16 diplom, vsi udeleženci vožnje pa bodo prejeli spominske ruke. Vsem članom, ki bodo v turistični vožnji sodelovali, želimo čimveč uspeha in srečno vožnjo!

AVTO-MOTO DRUSTVO NOVO MESTO

Poslej samo Krško

V Uradnem listu SRS je 23. aprila izšel odlok izvršnega sveta skupščine SRS o preimenovanju občine Videm-Krško. Po 1. maju 1964 se glasi spremenjeno ime občine Videm-Krško samo: občina Krško.

Zvonko Veljačič: DEČEK DUB V VESOLJU

52. Novinar je prizadevno poročal: »Dub je sedaj v posebni celici. Narejena je zato, da bi pri izstopanju in vstopanju v raketo preprečili uhajanje dragocenega zraka.« — Duba je zasrbel nos. Ko bi se lahko popraskal! K sreči je bila obleka dovolj prostorna, da je lahko premaknil roko in se podrgnil po nosu. Strah ga je takoj minil. Nagnil se je in pogledal Zemljo pod seboj. — »Je vse v redu?« je vprašal kapetan. »V redu!« je sporočil Dub po radiotelefonu. »Sedaj bom odrinil«

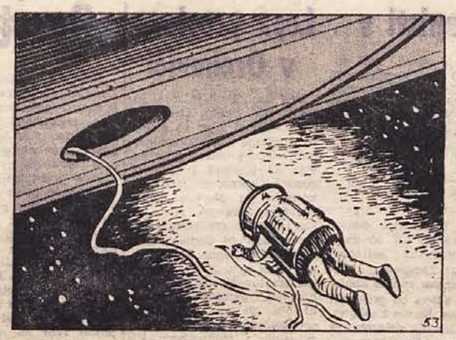

53. Obe vesoljski ladji sta pripeljali s seboj jekleno vrv. Z eno stranjo je pritrjena ob raketo, drugi del pa prosto visi. Dub je prijel za drugi konec in zaklical: »Odvijajte. Skočil bom!« Odrinil se je in zaplaval po vesolju. — Gibal se je proti sosednji ladji. Od tam je prihajal naproti Rus Horodicki, ki je, podobno kot Dub, vlekel za seboj vrv s svoje ladje. Srečati bi se morala na polovici poti, pa se jima ni posrečilo. Zgrešila sta se za več kot 50 metrov.

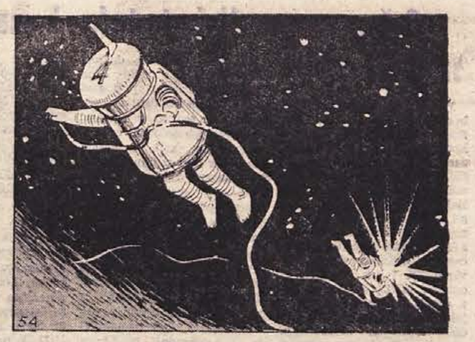

54. »Sva se zgrešila, kaj?« je zaslišal Dub Rusa. — »Kaže, da je tako. Poskusiva še enkrat.« Novinar pa hiti s poročilom: »Najmanjši premik z roko v levo zavrti človeka v vesolju na desno. Če zamahne z roko proti svojim nogam, poleti navzgor ali pa se začne vrteti v krogu.« Prav to se je zgodilo Dubu. Komaj se je umiril. Potem je sprožil raketno pištolo. Tudi Rus je storil tako. Na njunih hrbtih se je zabliskalo. Poletela sta drug proti drugemu, a sta se vnovič zgrešila.

Tekma s pomladjo v čateškem rastlinjaku

Termalna voda iz čateškega vrelca že drugo leto ogreva zimski vrt brežiške kmetijske zadruge. V zasteklenih gredah gojijo kumarice, paradižnike in razne okrasne rastline. S kumaricami so letos zasadili 4.000 kvadratnih metrov površine, s paradižnikom 3.800 in s cvetlicami 1.400 kvadratnih metrov.

Za rastlinjak na Čatežu je značilna zgodnja pomladanska proizvodnja. Letos so se pojavile na trgu prve kumarice in prvi paradižniki že konec marca. Kmetijski zadrugi je uspelo zainteresirati za ta dva pridelka kupce v tujini. Povpraševanje je zlasti v Avstriji zelo veliko, zato zadruga že letos računa, da bo lahko izvozila blaga za 25.000 dolarjev vrednosti. Čateška vrtnarija pa seveda sprejema tudi naročila domačega trga. Največ vrtnarskih pridelkov proda v Mariboru in Zagreb, manj pa v Ljubljano. Razen tega oskrbuje brežiško tržišče.

Uveljavitev na zunanjem trgu pomeni za zadrugo lep uspeh in je hkrati priznanje strokovnjakom kmetijskega inštituta za njihovo delo. Kupci na Dunaju dajejo na Čatežu vzgojenim paradižnikom in kumaricam celo prednost pred tistimi iz znanih vrtnarskih dežel, kot sta na primer Holandija in Belgija. Čateški rastlinjak je poskusni objekt Kmetijskega inštituta v Ljubljani. Poskuse vodijo njegovi sodelavci. Iz Ljubljane prihajata na Čatež dr. Miran Vardjan, profesor Franc Vardjan, z inštituta za vrtnarstvo v Zagrebu pa dr. Vera Nikolićeva. Na vrtnarji čateške zadruge stalno zapaluje še inž. agr. Vero Cirnski. Za strokovno delo je torej dobro poskrbljeno.

Poskusi so namenjeni predvsem vzgoji kumaric in paradižnikov. Delo je zahtevno in dolgotrajno. Profesor Franc Vardjan nam je povedal, da preučujejo razdalje med rastlinami, temična zaščitna sredstva in njihovo uporabo, oplojevalne metode, da delajo sortne in vegetacijske poskuse in poskuse z mikroelementi. Ukvarjajo se tudi s hibridizacijo — križanjem rastlin.

Najbolj je donosna vzgoja rastlin, ki izkoristijo ves prostor. Mednje spadajo kumarice in paradižniki, ki se vzpenjajo po žici tudi do dva metra visoko. Goljenje solate je neprimerno dražje. Medaj se je pokazala za najrentabilnejšo zgodnja pomladanska proizvodnja kumaric in paradižnikov. Seštev se prične v novembru in decembru, presajanje je v januarju, oplodnja v februarju in rodnost v aprilu in maju. Junija je pomladanska proizvodnja končana in sledita dva meseca premora. Potem se delo začne znova.

Letošnjo jesen bodo verjetno gojili tudi nekatere posebne vrste solate. Zimska proizvodnja kumaric in paradižnikov se obnese slabše od pomladanske. Osvetlitev je v zimskih dneh še za pomladanski ciklus preslaba in strokovnjaki jo skušajo korigirati s hormoni.

Površino toplih gred nameravajo še povečati za 1.000 kvadratnih metrov. V zimi 1964/65 bodo imeli nov parni kotel za dodatno ogrevanje. Program nadaljnega razvoja proizvodnje pod steklom je odvisen predvsem od raziskav termalne vode.

V sklop čateške vrtnarije spada tudi zunanja proizvodnja. V letih 1964 in 1965 nameravajo urediti vrtnarske površine na 65 hektarih. Nanje bo speljan namakalni sistem. Zemljišča so v glavnem odkupljena. Pridobiti jih morajo še okoli 15 hektarov. Na prostem sadijo radič, špargelje, por, jagode, zgodnji krompir in druge rastline. Ko bo vse obdelano, računajo, da bo znašala bruto proizvodnja v tem obratu 140 miljonov dinarjev letno.

Na precejšnjem delu zasteklenih površin uspešno gojijo tudi okrasne rastline. Izredno lepe so vrtnice in nageljčki. Gojijo še razne lončnice in letos imajo zelo veliko fikusov in asparagusa. Posebnost so kavni grmički, namenjeni za sobni okras. Na vprašanje, od kod so dobili seme, je prof. Vardjan pojasnil, da izvira s plantaž etiopskega cesarja Haile Selassieja.

Jožica Teppey

Kumarice so letos dobro obrodile; na kvadratnem metru površine jih natrgajo 20 do 25 kg

Cinemascop tudi v Globokem

V nedeljo, 10. maja, bo za obiskovalce kina v Globokem pri Brežicah slovesen dan. Prvič bodo lahko v svoji dvorani gledali film, posnet v cinemaskopski tehniki. Za to izboljšavo je poskrbel Zavod za razvoj kulture in prosvete v Brežicah. Zdaj, ko so dobili široko platno, bodo lahko imeli pestrejši spored filmov. To bo prav gotovo privabilo tudi več obiskovalcev.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Planinski izlet na Veliko Kozje

Planinsko društvo Radeče, v katerem je 50 članov iz Loke, bo organiziralo 17. maja izlet na Veliko Kozje. Tam se bodo zasavski planinci srečali s planinci iz Ljubljane, ki bodo tiste dni obiskali nekatere zasavske postojanke. Radeški planinci so sklenili, da bodo obnovili Gašperjevo kočo pod Velikim Kozjem.

Ukinitev vizumov za skandinavske države

Pomembna novost je ukinitev viz za potovanja Dancev, Norvežanov, Švedov, Fincev in Islandcev v Jugoslavijo ter jugoslovanskih turistov v omenjene države. Uradni dokument o tem, da ukinjajo Jugoslavija in pet skandinavskih držav vizume v mednarodnem turističnem prometu, bodo slavnostno podpisali prve dni junija v Beogradu. Sporazum o tej pomembni ugodnosti za turiste je hkrati velik uspeh razvoja splošnih odnosov, ki jih goji naša država s Skandinavci.

NESREČE

Pešec podlegel poškodbam

30. aprila ob 20.15 je na cesti pr Vavti vas motorist Anton Zupančič z motorjem LJ 19—314 podrl pešca Nika Marića, ki se je iz straške gostilne vračal domov v Jurko vas. Hudo poškodovani Marić je med prevozom v novomeško bolnišnico umrl.

Smrt pod peskom

1. maja ob 16.30 je Vladimir Kalin iz Gumberka pri Otočcu s svojo ženo in očetom v peščenici med Gornjim in Dolnjim Suhadolom nakladal pesek na voz. Nenadoma se je utrgal peščeni plaz in zasul Kalina, ki je takoj umrl.

Padla v Temenico in utonila

1. maja se je 71-letna Marija Mašić iz Dol. Nemiske vasi vračala z njive in pri Ponikvah padla v Temenico. Voda jo je nesla kakšnih 25 metrov, ko so jo rešili. Tedaj pa je bilo že prepozno, ker je Mašićeva izdihnila. Utopljenka je vzela s seboj na njivo četrt litra žganja.

Nezakonit lov na srnjaka

Brezposelni Cigani F. B., V. H. in T. B. so 23. aprila v gozdu Oskvci pri Dol. Nemiki vasi s sekiro ubili srnjaka, ki so jim ga prignali psi. »Lovci« so srnjaka ujeli s pomočjo psov. Varnostni organi so še pravočasno posredovali, da je šel plen v roke lovške družine v Trebnjem, kateri pripadajo lovišča ob Temenici.

Avtu je razneslo gumo

2. maja ob 13. uri se je na avtomobiliski cesti pri Karteljevem prevrnilo osebno vozilo LJ-53-22, ki ga je vozil Jože Bobič. Avtomobilu je počila zadnja leva guma, zavoljo česar ga je zaneslo. Voznik se je ranil, škodo pa so ocenili na 10.000 dinarjev.

Sopotnica je padla iz avta

Danski voznik Simon Petersen je 28. aprila ob 19,45 z osebnim avtom AH 31.710 na avtomobiliski cesti pri Podgračenu prehiteval tovornjak KS-21-41, ki ga je vozil Danilo Velković, vendar pri tem ni imel sreče. Ko je že prehiteval, je pred seboj nenadoma zagledal tovornjak, ki je prihajal naproti. Petersen se mu je umaknil, vendar je zadel v Velkovićevo vozilo. Pri hudem trčenju, ki je povzročilo na osebnem avtu okoli 1,2 miljona dinarjev škode, je padla na cesto in se teže poškodovala Elsa Petersen. Voznika Petersena in njegovo ženo so odpeljali v brežiško bolnišnico.

Pridite v Ljubljano in obiščite naše sejme

za katere velja 30% popust na železnici (obrazec K-13):

3. mednarodni sejem obmejne blagovne izmenjave »ALPE — ADRIA« od 9. do 17. maja 1964
5. mednarodni LESNI SEJEM od 6. do 14. junija 1964
10. jubilejni mednarodni sejem vin, žganih pijač, sadnih sokov in opreme od 29. avgusta do 6. septembra 1964
11. mednarodni sejem elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije in nuklearne tehnike »SODOBNA ELEKTRONIKA« od 17. do 25. oktobra 1964.

Gospodarsko razstavišče Ljubljana

Športni bazen v Dol. Toplicah napolnjen z vodo

Za 1. maj so športni bazen v Dol. Toplicah napolnili s termalno vodo, precej kopalcev pa se je v lepem sončnem vremenu osvežilo s kopanjem in se pogrelo na soncu. Kopalci so bili navdušeni, saj je kopanje na prostem veliko bolj prijetno kot v zaprtem zimskem bazenu.

POZOR - NOVOST!

RENAULT R 8 1100

1108 CCM — 50 KM, LAHKO DOBITE TAKOJ IZ KONSIGNACIJE V LJUBLJANI, ZA 1191 AMERIŠKIH DOLARJEV (US $) IN 925.000 DINARJEV

STALNO V ZALOGI TUDI OSTALI MODELI R 4, DAUPHINE, GORDINI, CARAVELLE.

INFORMACIJE NUDI ZASTOPNIK:

COSMOS

LJUBLJANA

CELOVŠKA CESTA 34, TELEFON 33-141.

LASTNA SERVISNA DELAVNICA

V LJUBLJANI, NA DOLENJSKI CESTI 114, TELEFON 20-045. — SERVISNE DELAVNICE IN NADOMESTNI DELI PO VSEJ DRŽAVI!

Tudi to vas bo zanimalo:

20.000 turistov za prvomajske praznike!

Štirje osrednji turistični objekti na našem področju: hotel Grad Otočec, Čateške, Dolenjske in Šmarješke Toplice so za letošnje prvomajske praznike doživeli rekorden obisk. Obiskalo jih je le nekaj manj kot 20.000 gostov. V hotelu Grad Otočec se je ustavilo 8900 turistov. Tridnevni promet je dosegel zavidljivo številko 2,650.000 din, na parkirnih prostorih je parkiralo 1620 osebnih vozil in 36 avtobusov, vsa ležišča pa so bila oddana. Prodali so za 101.000 din razglednic, znamk in spominkov. V Dol. Toplicah so imeli 2,367.000 din prometa. Obiskalo jih je okoli 6000 gostov s približno 1500 osebnimi vozili in 12 avtobusi. V Čateških Toplicah se je ustavilo okoli 2000 gostov, osebnih avtomobilov je bilo okoli 500, avtobusov 10, prometa pa so naredili za poldrugi milijon. V Šmarjeških Toplicah so imeli 2,212.000 din prometa, obiskalo pa jih je približno 2500 gostov. Na parkirnih prostorih je parkiralo okoli 900 osebnih vozil in 9 avtobusov. V vseh zdraviliščih in na Otočcu so bile zlasti 1. in 2. maja vse sobe oddane. Gostov je bilo največ iz Zagreba; tujcev je bilo manj, največ iz Italije, Nemčije in Avstrije.

Nad 2.500 ljudi je obiskalo brežiško razstavo domačih ročnih izdelkov

Spodnjeposavska razstava ljudskih ročnih izdelkov je dosegla svoje namene: obiskalo jo je nekaj nad 2500 ljudi. V prvomajskih dneh so si ogledovali razstavljene predmete predvsem tujci. Na razstavi smo opazili dva Francoza, eno Danko, več Italijanov in Nemcev ter precej gostov iz Hrvatske in Srbije. Če bi bila brežiška razstava sejem, bi na njej prodali vse, kar smo zbrali v naših krajih! — Brežičani so že začeli proučevati gospodarske možnosti, na katere nas je opozorila zanimiva razstava. Ta dela se pod vodstvom ekonomista Eriha Slatnerja hitro in načrtno razvijajo. Zdaj je treba zares naglo ukrepati: vsi se moramo zavedati, da je predvsem treba takoj izboljšati kakovost izdelave in obliko.

Zanimivo novico smo brali te dni v zagrebških časnikih, kjer so poročali, da je občinska skupščina v Novski sklenila, da bo treba v Jasenovcu, Lipovljanih in v Rajiću čimprej poiskati ustrezne prostore, v katerih bi prevzemali ljudske ročne izdelke. Da bi načrt čimprej uresničili, bodo sodelovali s trgovskim podjetjem »Sava« v Novski, ki bo posredovalo pri prodaji teh izdelkov. Prav tako so predvideli, da bodo v obsavskih vaseh sadili vrbo, ki daje za pletarstvo važne surovine. V to delo bodo v občini Novska vključili tudi šolske zadruge.

Tako poročila iz Hrvaške. Vidimo torej, da tudi v sosednji bratski republiki resno razmišljajo in ukrepajo, da bi kar najbolj razvili izdelovanje in prodajo izvirnih ljudskih ročnih izdelkov. Sam po sebi se nam vsiljuje sklep: odločni, strnjeni in predvsem samokritični moramo začeti delati za trižiče!

Predlog za razdelitev nagrad, ki so bile razpisane za razstavljavce na brežiški razstavi ljudskih ročnih izdelkov, je sestavljen in ga trenutno še pretresajo na občinski skupščini. O nagrajenih razstavljavcih bomo poročali prihodnji teden.

Prof. Miroslav Kugler

Kočevje in Ribnica: za 1. maj je bilo povsod zelo živahno

Že dolgo ni Ribniškega in Kočevskega obiskalo toliko motoriziranih turistov in izletnikov kot med prvomajskimi prazniki. Posebno živahno je bilo v soboto in nedeljo, ko je bilo lepo, sončno vreme. Domova na Travni gori in Grmadi sta bila polna, veliko ljubiteljev narave se je zateklo k Francetovi jami pri Ribnici, Kolpa je vsa oživela, veselo pa je bilo tudi v samem Kočevju in Ribnici. Kdor je le mogel, jo je mahnil od doma.

Kakor vsako nedeljo je bilo tudi te dni živahno na Turjaškem gradu, eni najlepših turističnih postojank ob poti iz Ljubljane proti Kočevju. Ker je lahko dostopen in nudi svojevrsten užitek izletniku, se je marsikdo ustavil, čeprav grad še ni usposobljen. Ker ga adaptirajo, je namreč ob nedeljah zaprt. Pravijo, da bo že to jesen za mogočnimi zidovi, kjer je partizansko orožje pred 21 leti zlomilo slovenski belogardizem, odprt hotel, kasneje pa bodo ostali del gradu restavrirali še za muzej.

O čem razpravljajo ta teden komunisti v brežiški občini

V času od 5. do 10. maja bodo člani ZK v občini Brežice sodelovali na volilnih konferencah osnovnih organizacij Zveze komunistov. Izvolili bodo delegate za občinsko volilno konferenco in razpravljali o predkongresni aktivnosti članstva. V tem obdobju naj bi se vsi temeljito seznanili z analizo družbenih procesov v začetnem obdobju in vlogo ZK v teh procesih in ocenili, koliko so komunisti v svojih delovnih organizacijah prispevali k uveljavljanju delavskega in družbenega samoupravljanja. Pri tem naj ne bi pozabili na nesmotrnost investiranja, kolikor se je to že pojavilo v delovni organizaciji ali v občini. Konference naj poudarjajo pomen nagrajevanja po delu in sposobnostih, saj so to vprašanje v mnogih delovnih organizacijah zanemarili. V podjetjih, kjer je sistem delitve slab, se celo dogaja, da imajo delavski sveti le formalno značaj predstavniških teles, dejansko pa je njihova vloga omejena na sprejemanje predlogov in sklepov drugih. Komunisti bodo marsikje tudi odločno spregovorili o odnosih v delovni organizaciji, o protislovjih, ki hromijo prizadevanja in vlogo proizvajalca v proizvodnji in hkrati kažejo slabo delo osnovne organizacije v podjetju. V podjetjih je opaziti tudi pomanjkljivo informiranost ljudi o sklepih samoupravnih organov, čeprav so o tem posebna določila v statutih. Prav bi bilo, da povsod spregovorijo, kako je z uveljavljanjem statutarnih določil pri vsakdanjem delu, in tako preprečijo, da bi ti akti obležali v predalih.

Volilne konference osnovnih organizacij ZK so uvod v predkongresno aktivnost komunistov. Zadnje dni v maju bo občinska volilna konferenca, na kateri bo prisotnih 86 delegatov. Na tej konferenci bodo izvolili delegata za VIII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Zastopal bo občini Brežice in Sevnica.

Lepa proslava v Orehovici

Nad tisoč ljudi je zbral letošnji prvi maj v Orehovici pod Gorjanci, kjer so domače družbene organizacije priredile lepo proslavo praznika dela. O pomenu 1. maja je govoril upravnik študijske knjižnice iz Novega mesta tov. Bogo Komelj, nato pa sta zapela šolska mladina iz Šentjerneja in domači mladinski pevski zbor. Ta je zadnje čase spet oživel, kar je zasluga tov. Alberta Zupanca, učitelja iz Šentjerneja, ki vodi oba zbora. Tudi učenci orehoviške osnovne šole so se postavili z recitacijami. Po petju in recitacijah je govorila mladinka iz kolektiva šentjernejskega obrata ISKRE. Hkrati so razvili prapor Zveze borcev v Orehovici, ki ga je sprejel zaslužni borec Anton Radešček iz Hrastja. V imenu kolektiva ISKRE, ki je kumoval praporu ZB, je mladina obljubila, da bo kolektiv vedno gojil svetle tradicije NOB in delal tako zvesto in predano, kot so nam partizani izvojevali svobodo in prinesli nov svet.

Po razvitju prapora se je množica ljudi zvrstila v sprevod; odšli smo do kraja, kjer je odbor Osvobodilne fronte tega kraja v letu 1942 postavil prvo sadno sušilnico. Tu so ljudje takrat sušili sadje za partizanske bolnišnice in pripravljali hrano za partizanske enote, pa tudi za domače prebivalstvo. Na objektu je tov. Komelj odkril spominsko ploščo in jo predal v varstvo krajevni organizaciji. Nato je bila odkrita še spominska plošča na Pavličevi zidanici, kjer so bili leta 1941 prvi sestanki OF.

Z veselim ljudskim rajanjem in partizanskim srečanjem bivših borcev pod Gorjanci je bila lepa proslava zaključena. Prireditev nam je zares dobro uspela; za učinkovito organizacijo gre pohvala vsem predstavnikom družbenih organizacij v Orehovici, posebno pa predsedniku KO SZDL Janezu Šišku in predsedniku KO Zveze borcev.

M. K.

Šentjernej poje

Pod tem imenom je KUD »Bratov Pirkoviča« priredilo koncert v počastitev prvomajskih praznikov. Ta pevska manifestacija je bila kulturni dogodek, kakršnega v Šentjerneju že dolgo ne pomnijo.

Oktet je pripravil celovečerni program in že to je dogodek, ki je vreden vse pozornosti in priznanja. Hkrati pa moramo ugotoviti, da je v letošnjem šolskem letu zrasel na naši šoli mladinski pevski zbor, ki se je s kvaliteto že uvrstil na zelo visoko mesto med mladinskimi zbori. Naša ansambla sta zastopala Šentjernej tudi na medobčinski reviji v Črnomlju, kjer sta častno zastopala Dolenjsko in seveda še posebaj Šentjernej.

Šentjernejski oktet je pod vodstvom tov. Mlekuša pričel delati v jeseni 1962 in ima za seboj vrsto uspelih nastopov. Poleg sodelovanja na raznih proslavah je nastopil že na dveh medobčinskih revijah — v Brežicah in v Črnomlju, pel je na pikniku ameriških Slovencev na Otočcu in posnel 40 minut programa za RTV Ljubljana. Zadnji koncert na domačem odru je samo še potrdilo, da je to res lepo ubrana skupina, da so v njej ljudje, ki jim ni žal časa za vaje. Močan aplavz po vsaki zapeti melodiji je dovolj jasno potrdilo, da so naši pevci priljubljeni, da jih še želijo poslušati in brati o njihovih uspehih. Prepolna dvorana je dokazala da dobro zapete narodne pesmi ne more izpodriniti nobena še tako lepa popevka-enodnevnica. Veliko mladih ljudi v dvorani je to še posebej potrdilo.

Veliki mladinski šolski zbor, ki šteje 156 članov, je pod vodstvom učitelja Alberta Zupanca in ob klavirski spremljavi Staneta Finca iz Novega mesta zapel tri pesmi, med katerimi je posebno navdušil zbor sužnjev iz Verdijeve opere Nabucco, s katerim je zbor uspel tudi v Črnomlju.

Nepozaben dogodek večera sta bila naša gosta Lado KOROŠEC, basist ljubljanske Opere, in harmonikar Avgust STANKO, ki sta se predstavila s narodnimi melodijami. Gostovanje teh dveh umetnikov pomeni za naš oktet, kot tudi za naše društvo posebno priznanje, saj dobro vemo, da je Ladko Korošec danes pojem v svetovnem glasbenem svetu in je nastopil na številnih odrih sveta. Kljub temu pa je ostal naš, preprost in skromen in prav zato povsod iskreno priljubljen.

Dveurni program se je iztekel mnogo prehitro. Prepričani smo, da nam bosta oktet in veliki šolski zbor pod prizadevnim vodstvom obeh zborovodij še pripravila večer, s katerega bomo odšli tako zadovoljni kot tokrat.

MILENA PUSENJAK

II. REDNA SKUPŠČINA ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV V CELJU

Razvijanje borbenih tradicij NOV tudi vnaprej ena izmed glavnih nalog

V Celju je bila prejšnji torek II. redna skupščina Zveze združenj borcev NOV za celjski okraj. Na njej so najprej z enominutnim molkom počastili spomin 538 tovarišev in tovarišic, umrlih v obdobju med obema skupščinama, med njimi spomin na prezgodaj umrlega narodnega heroja Ivana Kovačiča - Efenko. Skupina borcev je s skupščine odnesla venec na grobnico narodnih herojev v Celju.

Na skupščini so obravnavali vsa vprašanja Zveze združenj borcev NOV, ki v tem okraju vključuje 242 krajevnih organizacij z 28.118 člani. Po združitvi organizacij ZB NOV, ZVVI in ZROP v enotno organizacijo, so njeni člani dosegli v preteklih dveh letih še večje uspehe ter so uspešno delovali v proizvodnji, družbenih službah in v političnih organizacijah. Zveza združenj borcev NOV se je skupaj z drugimi družbeno-političnimi činitelji zavzemala zlasti za izboljšanje življenjske ravni borcev in vojaških vojnih invalidov, kar je v bistvu samo družbeno priznanje borcem in aktivistom NOV. Med ta vprašanja sodijo urejevanje stanovanjskih vprašanj, zdravstveno varstvo, pokojnine, priznavalnine, zaposlovanje borcev in vojaških vojnih invalidov na ustreznih delovnih mestih, strokovno usposabljanje borcev ter šolanje in štipendiranje otrok borcev.

V celjskem okraju so pri reševanju stanovanjskih vprašanj borcev zabeležili precejšnje uspehe, vendar še vedno čaka na stanovanja 343 borcev in vojaških vojnih invalidov, kar kljub vsem naporom opozarja na prepočasno urejevanje tega perečega vprašanja. Glede na sedanje prizadevanje pričakujejo, da bodo prihodnje leto to vprašanje vendarle spravili z dnevnega reda.

Kot eno izmed poglavitnih dosedanjih in prihodnjih nalog so menili razvijanje bojevniških tradicij NOV. V ta namen je treba izkoristiti najrazličnejše oblike, posebej še letos ob 20-letnici prihoda XIV. divizije na Štajersko in ob obletnici ustanovitve Kozjanskega odreda. Pomembna je bila tudi zgodovinska dejavnost, zlasti zbiranje in ohranjevanje gradiva iz NOV. Med največje uspehe na tem področju sodi lani urejeni Muzej revolucije v Celju. Veliko naporov je organizacije in člane veljala še načrtna spomeniška dejavnost. Zdaj je v tem okraju urejenih že 566 spomenikov, spominskih plošč, grobišč in posameznih grobov ter 3 bolnišnice in tehnike.

Razen teh in drugih vprašanj so obravnavali strokovno izpopolnjevanje rezervnih oficirjev in podoficirjev, sprejeli sklepe za prihodnje delo ter izvolili novo predsedstvo Zveze združenj borcev NOV, nadzorni odbor in delegate za republiško skupščino Zveze združeni borcev NOV.

Srečko Pratnemer

Stane Lavrič – novi predsednik občinskega odbora SZDL Kočevje

Na plenumu občinskega odbora Socialistične zveze Kočevje prejšnjo sredo, so med drugim govorili o pripravah SZDL na VII. kongres Zveze komunistov ter o tekmovanju krajevnih organizacij SZDL. Tekmovanje je trajalo od 15. 10. 1962 do 15.10. 1963. Krajevne organizacije so morale vsak mesec poročati o svojem delu, po končanem tekmovanju pa bi najboljšim petim razdelili nagrade v višini od 30-150 tisoč dinarjev. Prvo nagrado — 50.000 din — je dobila KO SZDL Banjaloka, drugo nagrado organizacija v Kočevju, ki pa se je je odrekla, ker ni v finančnih težavah, tretjo nagrado — 50.000 — je prejela organizacija v Livoldu, četrto — 80.000 din — Vas-Fara in peto — 20.000 din — KO SZDL Struge. Organizacije bodo porabile denar za ureditev klubskih prostorov. —Na plenumu so sklenili tudi, da se v Vimolju in Polomu ponovno organizirajo krajevne organizacije Socialistične zveze.

Stane Lavrič, novi predsednik ObO SZDL Kočevje

Na zadnjem plenumu so razrešili predsednika občinskega odbora SZDL Janeza Merharja, ker odhaja v politično šolo, in sekretarja odbora Ignaca Karničnika. Za novega predsednika je bil imenovan Stane Lavrič, gozdni tehnik pri KGP Kočevje, za sekretarja pa Matija Četinski, upravnik delavske univerze.

Javne tribune o tezah novega pokojninskega sistema

Krajevne organizacije Socialistične zveze v Novem mestu, Straži, Šentjerneju, Dolenjskih Toplicah in Žužemberku so v aprilu organizirale skupaj z Delavsko univerzo v Novem mestu javno razpravo o tezah novega pokojninskega sistema. Na razpravah so v glavnem sodelovali upokojenci in zastavili več vprašanj, ki jih bo treba upoštevati. Obisk tribun je bil zadovoljiv, čeprav se je razprav udeležilo manj upokojencev, kot so pričakovali.

Novomeška kronika

■ 11. maja bo v okviru Delavske univerze predaval ob 19.30 v Domu JLA prof. Tine Robida iz Novega mesta. Poslušalcem bo z besedo, slikami in pesmijo predstavil Slovensko Koroško v Avstriji.

■ Malo pred prvomajskimi prazniki se je onstran Krke tik velikega stadiona pojavil zabavni park z vrtiljakom, avtomobilčki za najmlajše in strelnimi utami. Vsak dan prihaja na zabavišče v popoldanskem času, pa tudi proti večeru precej mladine, odraslih in ostalih zabave željnih občanov. Številni obiskovalci prihajajo v zabavišče tudi zaradi lepih plošč, s katerimi je vodstvo zabavnega parka dobro založeno.

■ Ponedeljkov živilski trg je bil srednje dobro založen. Bilo je dobiti solato berivko po 50 din merico, radič po 50 din merico, smetano v skodelicah po 90—100 din, sirčki so bili po 10 din, jajca po 25—27 din, jabolka po 130 din, glavica česna po 10 din, jušna zelenjava v šopkih po 10—20 din, na prodaj pa so bile tudi rože, semena in sadike.

■ Gibanje prebivalstva: rodile so. Fani Lekše s Ceste talcev — dečka, Fani Kraševec iz Paderšičeve ulice — Alenko, Danica Seljak z Brega 25 — Marjana, Jožefa Kolenc iz Kettejevega drevoreda 31 — Branka, Boža Opara iz Cankarjeve 2 — dečka. Poročili so se: Božidar Žic, podoficir iz Cankarjeve 17, in Bernarda Kuznik, uslužbenka iz Ragovske 2; Bogoslav Nagelj, čevljar iz Smolenje vasi, in Emilija-Antonija Bukovec, delavka s Kidričevega trga 2a; Obad Pešić, šofer iz Miličeva, in Marija Zelnik, delavka iz Seidlove 2. Umrla je Frančiška Kastelic, kuharica iz Kosove 7, stara 39 let.

»Poštna kočija« v Novem mestu

V kinu »Krka« bodo 14. in 15. maja vrteli ameriški western »Poštna kočija«. Film je bil posnet 1939, režiral pa ga je John Ford. Glavne vloge so odigrali: še danes popularni John Wayne, Claire Trevor in Thomas Mitchell. Film prikazuje potovanje skupine mož in žena, ki so se odločili za pot skozi indijanske kraje na divjem ameriškem zahodu.

TEMENICA – za turizem ali le še za »ODPAD«?

Prenekateri ribič, ki bo vrgel trnek v Temenico pri Trebnjem, bo neprijetno presenečen, da v tej vodi tukaj ribe slabo prijemljejo. Ugotovil bo, da se namesto rib svetlikajo na dnu Temenice prazne konzervne škatle, razbite steklenice in podobna navlaka. To »pokopališče« za odpadke v Temenici je dobro vidno s priključene ceste, ki pelje od trebanjskega gradu proti prosvetnemu domu. Taka pa Temenica ne bi smela biti, zlasti ne v Trebnjem, ki postaja s svojimi znamenitostmi privlačno tudi za tujce. Na žalost pa ugotavljamo, da bo na tem mestu lahko prav kmalu stala tabla z napisom »ODPAD«, če bodo v vodo še nadalje metali smeti, pločevino in podobno.

Turistično društvo in drugi pristojni organi ter osebe, ki si prizadevajo, da bi Trebnje z okolico kljub novim gradnjam ohranilo naravno podobo, se temeniškega vprašanja in verjetno tudi ostalih vodah v trebanjski občini še niso lotili dovolj skrbno. Z naraščanjem industrijskih in drugih objektov postaja tudi vprašanje odplakovanja najrazličnejših odpadkov čedalje bolj pereče. Temenica kot edina tekoča voda v Trebnjem bo glede na to, ker je majhna, težko služila temu, za kar so jo najbrž namenila podjetja in posamezniki. O tem bi kazalo pametno razmisliti, ker bo morda pozneje prepozno.

Čez Krko na Loki (žal) še ne tako kmalu!

Odkar je izšel odlok, ki prepoveduje hojo po dotrajanem lesenem mostu čez Krko na Loki, se pešci, ki prihajajo v Novo mesto z desnega brega Krke, čedalje pogosteje sprašujejo, kdaj bodo začeli graditi konzolni most v tem koncu mesta. Več kot 4.000 delavcev, gospodinj in drugih, ki hite vsak dan na delo v Bršlin ali po opravkih v mesto, morajo pešačiti najmanj pol ure dlje, in sicer čez most v Kandiji. Daljša hoja pomeni nedvomno izgubo časa, kar pa nikomur ni v prid.

Kot smo že pisali, nameravajo nov most za pešce na Loki graditi še letos. To bo konzolni most, ki bo vezan na konstrukcijo železniškega mostu. Priprave so v teku, kdaj bo most sposoben za prehod, pa še ni znano. Referent za komunalne zadeve pri občinski skupščini v Novem mestu Milan Breščak nam je povedal naslednje:

»Investicijska dokumentacija, ki jo pripravlja Železniško projektivno podjetje v Ljubljani, mora biti dostavljena do 15. maja, s tem da se dokumentacija za kovinski del mostu dostavi 15 dni prej. Most bodo začeli graditi, brž ko bo zagotovljen material, ki ga zahteva dokumentacija. Po mojem mnenju bi lahko pričeli graditi v začetku julija. Strinjam pa se, da so pešci močno prikrajšani. Ko smo se odločali za nov prehod, ni nihče vedel, da bo treba leseni most predčasno zapreti.

Kljub temu, da je leseni most na Loki zaprt in da je hoja po njem prepovedana, pa posameznikov (zlasti mladih) ne ovira, da se ne bi preplazili čezenj. Zlasti odkar je na Stadionu bratstva in enotnosti vrtiljak, mladina pogoste uhira bližnjico čez zaprti most. Dovolj dokazov torej, da bo treba priprave za gradnjo novega prehoda za pešče skrajšati in čim prej pričeti z ustreznimi deli!

MIRNA – gasilci ne smejo poznati nedelavnosti

Nedavno so mirenski gasilci na dobro obiskanem občnem zboru kritično pretresali delo svojega društva. Vse kaže, da bo letos v mirenskem gasilstvu sicer precej drugače kot do zdaj. Poveljnik gasilskega društva je grajal napake posameznikov in njihovo nedelavnost ter pozval vse gasilce k reševanju zahtevnih nalog. Kakšen bo odziv na vse to, pa ta čas še ni znano. Če se upošteva vedno večje zanimanje za delo gasilcev, smo lahko precejšnji optimisti, da bodo naloge tudi opravljene. K temu spodbuja tudi razveseljiv podatek, da se je društvo do občnega zbora povečalo za deset novih članov.

Precej gradijo mirenski gasilci na pionirjih, ki jih hočejo imeti čim več v svojih vrstah. Spomladi in poleti bodo zanje organizirane posebne vaje. Na njih se bodo pionirji seznanjali z vsemi platmi gasilstva, z njegovimi tehničnimi pripomočki in načinom dejavnosti. Pionirji se bodo prav tako naučili gasiti požare, reševati utopljence ter bodo spoznali več drugih gasilskih veščin.

»VRNITEV« v Podturnu

Prizadevne ženske v Podturnu so naštudirale in 3. maja uprizorile enodejanko »Vrnitev«. Več jih je prvič igralo. Pred predstavo je gozdarski uslužbenec govoril o delavskem prazniku, po njej pa je bila v gasilskem domu prosta zabava.

D. G.

Program slavnosti

10. maja ob 9.30 bo na trgu slavnostno zborovanje. V kulturnem programu sodelujejo mladinski pevski zbor iz Dragatuša, Invalidski pevski zbor iz Ljubljane, domači tamburaši in folklorna skupina.

Sledi otvoritev šolske razstave, otvoritev novega športnega igrišča pri šoli in tekmovanje rokometnih ekip. Po programu ljudsko rajanje.

Razgovor v obnovljenem Dragatušu

5. maja slavi Dragatuš krajevni praznik. Dragatuščani in okoličani se bodo v teh dneh spomnili dveh dogodkov. Prvi se je odigral 5. in 6. maja 1935, ko so po demonstracijah za volitve zaprli 9 domačinov. Nato se je čez pol ure zbralo na vaškem trgu 3000 prebivalcev, ki so zahtevali izpustitev. Pod streli orožnikov je takrat omahnil Miha Gorše iz Sel pri Dragatušu. Še isti dopoldan so orožniki izpustili vse aretirance. 5. maja 1944 so nemški bombniki v treh naletih zasuli Dragatuš z bombami in uničili več kot dve tretjini vasi. Nameravali so uničiti Glavni štab NOV in POS, ki se je iz Dragatuša odselil že 3 tedne prej. Pri bombandiranju je bil 1 Dragatuščan mrtev, 4 pa ranjeni.

Kljub vsem težavam je po vojni zrasel nov Dragatuš lepši in večji kot prejšnji. Pet domačinov — Jože Grdun, Evgen Cestnik, Janez Kump, Stane Žula in Jože Brodarič — je v razgovoru nadrobilo precej novic in želja okoliških prebivalcev.

— Naše področje je kmetijsko. V hlevih KZ Črnomelj je prostora za 200 glav živine. Krme je dovolj, odkar je k zadrugi priključeno črnomošnjiško področje. Nekaj je zadruga odkupi od kmetov. vendar cena ni najboljša. S pogodbeno proizvodnjo je veliko težav zaradi neusklađenih cen, ker je hrvaška meja blizu. Zadruga je začela odkupovati mleko, kar je za kmete velika pridobitev. Po 450 litrov na dan ga odkupijo, približno milijon dinarjev ostane na mesec na našem koncu od izkupička. Zadruga je sklenila dogovor z zagrebško mlekarno. Če bo pripravljeno oddajati mleko še več gospodarjev, bo šla zadeva laže, ker bomo lahko namesto vprežnega organizirali kamionski odvoz. Zadruga proda precej umetnih gnojil: po 300 ton na leto ali po 1000 kg na gospodarstvo. Po sortnih semenih pa naši gospodarji še vse premalo posegajo. Živinorejo namerava zadruga poživiti tako, da bo nudila kmetom plemenske, rodovniške krave pod pogojem, da jih bodo odplačali s teleti.

Močno nas teži problem zaposlovanja starejših ljudi. Mladina se odseljuje in si išče zaposlitev drugod. Veliko je takšnih, ki jim z dobo iz NOB manjka po nekaj let, da bi pridobili pravico do pokojnine. Nimajo kvalifikacij, vožnja na delo v Črnomelj ali kamorkoli pa bi bila zanje prenaporna. V Dragatušu si zato še vedno želimo kakršenkoli proizvodni obrat, ki bi tem ljudem nudil zaposlitev. Vsak z odlašanjem izgubljeni dan zmanjšuje pridobitno sposobnost teh ljudi. O obratu elektroindustrije smo se nekoč že pogovarjali in imeli vse napeljano, le 12 milijonov je bilo treba. Vendar je zadeva padla v vodo.

Šola, ki smo jo po dolgih letih zgradili, je za nas največja pridobitev. Ponosni smo nanjo! Pravkar gradimo tehnične delavnice in sami zbiramo potrebna sredstva. Podjetja, zlasti z mariborskega področja, so nam pri tem veliko pomagala. Okoli 4 milijone bodo veljale tehnične delavnice brez opreme. Zbrali smo toliko, da nam manjka še poldrugi milijon. Dva oddelka bosta: za kovinsko in lesno stroko. Nekaj opreme bo prispevala Avtoobnova iz Maribora, ki je pokrovitelj šole. Avtoobnova je vzela v uk dva fanta iz naše vasi, leta 1962 pa je prispevala 300.000 din za gasilsko brizgalno za vas Zapudje. Vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, se iz srca zahvaljujemo, zlasti pa mariborskim podjetjem za njihovo pomoč!

Vsem prebivalcem čestitamo za krajevni praznik in prijatelje iz vse Slovenije vabimo na praznovanje, ki bo 10. maja!

Kvalitetna in učinkovita košarka

V drugem kolu slovenske košarkarske lige — druga liga, zahod, sta se v Novem mestu srečali ekipi Novega mesta in Spodnje Šiške. Po boljši igri so zasluženo zmagali Novomeščani z rezultatom 68:44 (29:19). Tekmo sta pred okrog tristo gledalci prav dobro vodila Vertelj in Rudolf, oba iz Ljubljane.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: **Spodnja Šiška:** Remic 6, Osipovič 6, Cimperman, Radmelič 5, Stupica 16, Drobež, Strickberger 5, Obšteter 6. **Novo mesto:** Petrič, Potrč 1, Berger, Franko 2, Blažič 17, Knoll 22, Šetina 2, Uhan 21, Bele 2, Goleš 1.

Kaj lahko rečemo o igri? Prvi sadovi resnega treninga pod Beletovim nadzorstvom so se že pokazali. Obramba, ki je bila navadno slabši del moštva, je bila tokrat izredno čvrsta, le v napadu smo pogrešali strelov od daleč, saj je večina košev padlo iz prodorov. Lahko rečemo, da bodo novomeški košarkarji s tako igro dosegli še več zmag. Upajmo, da že to nedeljo, ko gostujejo Novomeščani v Tolminu, ki je na svojem igrišču izredno nevaren nasprotnik, kar je že občutilo moštvo Medvod v prvem kolu.

-al

Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini — hvaležni vam bodo za pozornost!

Ivan Drobnič – osemdesetletnik

Danes, 7. maja, je dopolnil osemdeset let življenja upokojeni zadnji vodja metliške zemljiške knjige in honorarni arhivar Belokranjskega muzeja Ivan Drobnič.

Odkar smo se ga ob zadnjem sličnem jubileju spomnili v našem listu, je preteklo deset let. Deset let, toda ne pokoja, temveč vsakdanjega vestnega dela in skoraj prislovične natančnosti, ko je jubilant v muzeju dan za dnem urejal arhiv in delal sistematične izvlečke iz zajetnih fasciklov. Tako so njegovi regesti, razvrščeni po letih in mesecih, narasli v obsežne svežnje, ki se jih bo lahko s pridom poslužil vsak, kdor bo kdaj hotel proučevati zgodovino Metlike in Bele krajine.

Toda to je bilo zanj samo »uradno arhivsko delo«, medtem ko je po tem delu zadnja leta napisal še obsežno kroniko o metliškem gasilstvu, ki obsega čez štiristo s kaligrafično pisavo popisanih in z risbami okrašenih strani, in le nekaj manj obsežno kroniko metliške godbe. Le pri izredni prizadevnosti, razgledanosti in spominu jubilanta sta mogli nastati ti dve za lokalno zgodovino zares pomembni deli.

In če je tovariš Drobnič zadnja leta tako plodovito napolnil z delom, ali si ga moremo drugačnega zamisliti v njegovih mladih in moških letih? Tudi takrat je poznal le delo, in še njegovo razvedrilo je bilo delo. Vse od takrat, ko mu je 7. maja 1884 stekla zibel v Rumanji vasi pri Novem mestu in je še mlad stopil v službo pri okrajnem sodišču v Mokronogu. Od tu ga je življenje zaneslo v Kostanjevico na Dolenjskem in Senožeče, leta 1909 pa je prišel v Metliko, kjer je na sodišču in v zemljiški knjigi služboval celih štirideset let, delal nato še pet let honorarno v zemljiški knjigi, dokler ni leta 1955 prevzel službo honorarnega arhivarja v Belokranjskem muzeju.

Toda to je samo zunanja »uradna pot« tovariša Drobniča. Kajti če smo prej zapisali, da je bilo tudi njegovo razvedrilo delo, to v polni meri drži. Z njegovim imenom je namreč tesno povezano štiridesetletno sodelovanje pri metliški mestni godbi, delo na čitalniškem odru, pri Sokolu, gasilskem društvu, v raznih odborih itd. Bil je čez dvajset let kapelnik metliške godbe. In kdo bi seštel tisoče in tisoče ur, ki jih je žrtvoval za učenje mladih godbenikov, za prepisovanje not, za vaje, nastope! Bil je pevec, risar, igralec in režiser, sam je spisal igro »Kako so v Metliki ustanovili požarno brambo«, bil je zadnji

predsednik metliške čitalnice, odbornik metliške občine itd. Za svoje delo je dobil več javnih priznanj in lani tudi red zaslug za narod.

Bilo je delo, nepretrgano delo.

Najlepše pri našem jubilantu pa je to, da pri svojih osemdesetih letih še zmerom trdno stoji sredi življenja in načrtov, mladosten, živahen, iskriv. In ko vidimo, da se mu kilometre in ure dolga pot, ki jo kdaj pa kdaj brez palice premeri po Beli krajini, še prav nič ne pozna, smo veseli. Vemo namreč, da nam bo tovariš Drobnič še veliko odkril in povedal. Odkril v arhivih, v svoji besedi, v svojih spominih. Vsem tistim, ki sta jim, prav tako kot njemu, pri srcu Metlika in Bela krajina.

Zato pa: še vrsto zdravih, rodovitnih let, tovariš Drobnič!

Z NOŽEM NA SODNO RAZPRAVO

13 let strogega zapora, ker je do smrti zabodel prijatelja

22. februarja letos je v kopalnici Pionirjevega samskega doma v Bršlinu Aziz Dizdarević zabodel svojega prijatelja Arifa Ajkića v srce. Vbodljaj z dolgim in ostrim nožem je povzročil takojšnjo smrt sezonskega delavca iz Bosne. Na razpravo, ki je bila 28. aprila na novomeškem okrožnem sodišču, je prišel tudi oče umorjenega, kateremu pa so miličniki pred vstopom v sodno dvorano potegnili izza kožuha skoro enak dolg in oster nož, s kakršnim je bil umorjen njegov sin . . .

Pred 5-članskim senatom, ki mu je predsedoval sodnik Stane Prijatelj, je stal mlad, črnolas fant, skrbno počesan, obrit, v snežno beli najlon srajci in modrem puloverju; na pogled povsem spodoben mladenič. In vendar je v treznem stanju in brez vzroka zabodel svojega prijatelja do smrti.

25-letni Aziz Dizdarević in 19-letni Arif Ajkić, oba iz okolice Bihaća, sta se na sezonskem delu pri Pionirju spoprijateljila. Spala sta v isti sobi in tudi večino prostega časa preživela skupaj. Po delu so radi kvartali, med najbolj vnetimi kvartopirci, ki so nemalokrat presedeli ob kartah vse noči, je bil tudi Dizdarević. Pri kartah, kjer so igrali za denar, je med obema fantoma prišlo do prepira in prijateljstvo se je ohladilo, tako da se je mlajši, Arif, izselil iz sobe. Čez nekaj dni sta se nekoliko sporekla v menzi, vendar ni bilo videti, da gre za drugačen prepirček, kakršne so doživljali vsak dan.

Aziz Dizdarević med javno razpravo

22. februarja letos, ko so prišli okoli 15. ure z dela, je Ajkić vzel brivski aparat in se napotil v kopalnico, kjer je bilo že nekaj drugih fantov. Mirno se je bril, dokler ni vstopil Dizdarević in ga začel nadlegovati, češ kaj govori o njem. Arif je zatrjeval, da ni nikomur nič rekel in da mu nič noče, vendar so se v prepir začele mešati ostrejše besede, kletve in psovke, kar je bilo dovolj, da sta se spoprijela. Vpričo ostalih fantov sta se zvalila po tleh, se suvala in boksala, nato pa se ločila. Vtem so priče videle, da obema po obrazu teče kri in da je iz Ajkićevih rok odletel boksar. Aziz je izza pasu bliskovito potegnil nož in šel proti prijatelju Arifu, ki je zavpil: »Braćo, ne dajte, ubiće me!« Nihče pa si ni upal zoperstaviti Azizu, ki je z dvignjenim nožem stopal proti Arifu. V kotu je Dizdarević zabodel prijatelja naravnost v srce, tako da je nekaj trenutkov zatem umrl. Po umoru je šel v svojo sobo, sedel na postelijo in čakal, dokler ga niso odpeljali miličniki.

Dizdarević je umor priznal, hkrati pa trdil, da je prijatelja ubil v silobranu. Toda številne priče, pa tudi podatki iz njegovega življenja so pokazali, da je bil fant že nekaj let, kar je izgubil starše in prejel denar za prodano posestvo, vdan lahkemu življenju. Pri kartah in v družbi je pognal vse do zadnjega dinarja. Senat ga je spoznal za krivega po obtožbi, ki jo je podal javni tožilec Jože Peterca, in mu prisodil 13 let strogega zapora.

Po mnenju sodišča je kazen primerna in dovolj ostra, da bo vzgojno vplivala tako na Dizdarevića, kot tudi na ostale sezonske delavce in na mladeniče iz naših krajev, ki menijo, da sodi nož za pasom k njihovemu ugledu. Da pa mnogi fantje res nosijo nože, se je videlo ob preiskavi varnostnih organov v Pionirjevem samskem domu, kjer so našli več dolgih in ostrih nožev, karšnih si prav gotovo niso nabavili samo za rezanje kruha!

Oče pokojnega Arifa Ajkića

Kaj je novega v Tržišču?

● **Društvo upokojencev v Tržišču** je na letni delovni konferenci polagalo obračun dela, kjer so ugotovili, da je članarina skoro vsa pobrana; to je v teh društvih redek primer. V razpravi so se člani največ zanimali za osnutek novega pokojninskega zakona ter obravnavali predlog dodatka za pokojnino. Ob tej priložnosti je bilo upokojencem, ki so bili med vojno v koncentracijskih taboriščih, pojasnjeno, kako naj uveljavljajo pravice do odškodnine v primeru, če so nacisti na njihovih telesih delali razne poizkuse. Vsekakor je bilo delo društva v preteklem letu uspešno. Želimo, da bi tudi v prihodnje tako dobro delali.

Seja izvršnega odbora SZDL v Brežicah

V ponedeljek, 11. maja, se bodo v Brežicah sestali člani izvršnega odbora občinskega odbora Socialistične zveze. Razpravljati nameravajo o izvršitvi gospodarskih planov delovnih organizacij v prvem četrtletju in dati poseben poudarek realizaciji investicijskih del. Na dnevnem redu so tudi priprave na volitve samoupravnih organov v delovnih organizacijah in analiza o udeležbi članov občinskega odbora SZDL na plenumih.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 8. MAJA: 8.05 Zabavni zbori in orkestri. 8.55 Pionirski tednik. 10.15 »Noč na Kleku« iz Boitove opere Mefistofeles. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — Franc Cimerman: Čebele in cvetni prah. 12.25 Domače pesmi in napevi. 13.30 Instrumenti vas zabavajo. 14.35 Poljska zabavna glasba. 15.15 Napotki za turiste. 17.05 Iz življenja in dela Antonina Dvořaka. 18.30 Pripoveduje nam . . . 20.00 Glasbeni izlet po Kanadi. 20.30 Od Schumanna do Ravela z jugoslovanskimi glasbenimi umetniki. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 9. MAJA: 8.05 Vedre melodije za konec tedna. 9.49 Caterina Valente s popevkami iz raznih dežel. 10.35 Ameriški zbor Roger Wagner poje črnske duhovne pesmi. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Ciril Remic: Nekaj podatkov o ekonomičnosti žag. 12.25 Za prijetno sobotno opoldne. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 18.45 Novo v znanosti. 20.00 Majski preludij. 21.00 Sobotni ples. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 10. MAJA: 8.00 Mladinska radijska igra — Aleksander Popović: Lisica. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 10.00 Še pomnite, tovariši . . . Mirko Ljubič: Proti Ljubljani. 10.30 Popularni dopoldanski koncert. 11.50 Igrajo vam godalni orkestri. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.30 Za našo vas. 15.05 Danes popoldne. 16.00 Humoreska tega tedna — O. Henry: Poboljšanje. 19.05 Glasbene razglednice. 20.000 Izberite svojo popevko. 21.00 Ob 50-letnici Rada Simonittija. 22.10 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 11. MAJA: 8.25 Veliki zabavni orkestri. 9.25 Pojeta mezzosopranistka Milka Evtimova in basist Milan Pihler. 10.35 Naš podlistek: Živi človek. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Mirko Leskošek: Strojno ali ročno zadnje dognojevanje žita. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 S knjižnega trga. 17.05 Glasbena križanka št. 16. 18.10 Sovjetska zabavna glasba. 18.45 Svet tehnike: Potresna varnost objektov. 20.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije. 21.50 Razpoloženjska glasba.

TOREK, 12. MAJA: 8.05 Mozaična oddaja. 9.25 Majhni zabavni ansambli. 10.15 Veliki valčki. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Mira Puc: Sklepi s posvetovanja o proizvodnji mleka. 12.25 Kar po domače. 13.30 Marijan Kozina: Baletna suita. 14.35 Slovenske narodne v priredbi za glas in orkester. 15.30 V torek na svidenje. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana in njegovi solisti. 20.20 Radijska igra — Rolf Schneider: Slovo od Sundheima. 22.15 Skupni program JRT-studio Zagreb.

SREDA, 13. MAJA: 8.05 Jutranji divertimento. 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Milan Rovan: Napake v varstvu sadnega drevja. 12.25 Koncertna zabavna glasba. 13.30 Odmevi z ljubljanskih koncertov. 14.35 Češkoslovaška zabavna glasba. 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana poje češke umetne in narodne pesmi. 17.05 Chopin — skladatelj. 18.10 Mojstri orkestrske igre. 18.45 Ljudski parlament. 20.00 Iz filmov in glasbenih revij. 22.10 Nočni akordi.

ČETRTEK, 14. MAJA: 8.05 Z opernih in koncertnih odrov. 9.25 Majhni zabavni ansambli. 10.15 Madžarski napevi. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — dr. Leon Klemenc: Rezanje domačih živali. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 17.15 Turistična oddaja. 18.45 Kulturna kronika. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Večer umetniške besede Eme Starčeve. 22.15 Skupni program JRT — studio Ljubljana. 23.05 Poje vam Marko Novosel.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 8. maja — Viktor
Sobota, 9. maja — Gregor
Nedelja, 10. maja — Izidor
Ponedeljek, 11. maja — Žiga
Torek, 12. maja — Pankracij
Sreda, 13. maja — Servacij
Četrtek, 14. maja — Bonifacij

ČESTITKA

Inž. Adiju Štoru, ki služi vojaški rok v Tolminu, iskreno čestitajo za rojstni dan: žena Metka s hčerkico Ado ter družine Štor, Kosmina, Gutman.

PREKLIC

Alojz Gorše, Podturen 31, preklicujem besede, ki sem jih izrekel zoper Antona Šinica iz Podturna.

ZAHVALE

Ob nenadni smrti naše ljube sestre in tete
FANI KASTELIC
iz Irče vasi
izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje, darovali pokojnici cvetje in vence.
Posebno zahvalo smo dolžni šefu in uslužbencem delavske restavracije, sindikalni podružnici, dijaški kuhinji, uslužbencem infekcijskega oddelka in sosedom.
Zahvala tudi duhovnikoma in vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili v njen zadnji domek.
Sestre: **Marija, Pepca z družino, Slavka, Anica in Tončka z družinama in ostalo sorodstvo.**
Irča vas, Jablan, Šentjurje

Ob izgubi našega očeta
NIKOLA MARICA
iz Jurke vasi
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence; posebno se zahvaljujemo podjetju »Gorjanci« iz Straže za prevoz in podarjeni venec, tov. Stefanu Galiču in tov. Ivanetiču, čevljarskemu podjetju »Bor« iz Dol. Toplic, Čevljarskemu podjetju Straža, vaščanom in sorodnikom.
Vsem skupaj najlepša hvala!
Žalujoči: sin **Mirko**, brat **Milan**, sestre **Milena, Marinka, Darinka in Anica z družinami.**

Ob prerani smrti našega nepozabnega moža, očeta, sina, brata
FRANCA OBRČA
iz Dol. Težke vode 4
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam nudili pomoč in nas tolažili. Posebno zahvalo smo dolžni IMV Novo mesto in vsem, ki so darovali vence, zdravnikoma dr. Vodniku in dr. Primožičevi ter strežnemu osebju, pevcem in vsem, ki so pokojnika spremili na zadnji poti.
Žalujoči: žena **Frančiška**, sinova **Stanko, Vide, Tine** z družino ter oče, brata in sestre z družinami.

MALI OGLASI

PRODAM kozo z dvema mladičema. Poizve se: Velika Cikava 9 — p. Novo mesto.
PRODAM motorno kolo DKW 175 ccm. Jerele — Ragovska 7 — Novoles.
PRODAM gumi voz 20 col v dobrem stanju, po ugodni ceni. Jože Gornik, Dol. Stara vas 11, p. Šentjernej.
PRODAM veliko ajivo s travnikom, stesan les za ohišje, 5 m³ desk, železne brane, železno sobno peč in štedilnik (Gorenje). Poizve se v Šmihelu 70, Novo mesto. Ogled ob nedeljah.
PRODAM suho vrtno seno in otavo. Vprašati na Partizanski c. 19 — Novo mesto.
PRODAM zaradi selitve več kosov dobro ohranjenega pohištva in nov AEG sesalec za prah. Stepančič, Ljubljana, Likozarjeva 16, tel. 31-375.
PRODAM avtomatični šivalni stroj »Anker« ter nov japonski brivski aparat »Dole«. Naslov v oglasnem oddelku (281-64).
PRODAM kuhinjsko pohištvo. Milan Duran, Zagrebška c., blok 6-a, Novo mesto.
PRODAM dobro ohranjen motor »Puch« 175 ccm. Ogled vsak dan pri Francu Turku, Gorenja vas 75, p. Ribnica.
KUPIM plug št. 6 za oranje. Naslov v upravi lista. (295-64).
ODDAM OPREMLJENO SOBO ženski osebi. Vprašati na Partizanski c. 19, Novo mesto.
GOSPODINJSKO POMOČNICO išče štiričlanska družina. Nastop službe takoj. Ponudbe pošljite ali pa se javite osebno na naslov: Rezka Perpar, Trebnje 69.
SPREJMEM v stalno zaposlitev dva kvalificirana pleskarja, dva delavca za pritličev in dva vajenca. Samska stanovanja zagotovljena. Plača po dogovoru. Ivan Boblič, soboslikar, Kristanova 7, Novo mesto.
MIZARSKA POMOČNIKA dobita dobro stalno službo. Hrana in stanovanje v hiši. »Pohištvo Kurnika, Sevnica.
PLETILJSKE VAJENKE — izučene ali začetnice — sprejmemo, oskrba zagotovljena, plača dobra — vsi pogoji dobri. Ponudbe pod šifro »Ljubljana« na oglasni oddelek. (285-64).
STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA sprejmem. Zagotovljeno stanovanje. — Elektromehanika, Babnik, Ljubljana, Vodnikova 48.
UPOKOJENEC Z LASTNIM STANOVANJEM takoj sprejme žensko za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista. (294-64).
ANTON ŠTIH iz Idinščice 2 — Gotna vas obveščam, da moj sin Vinko Štih, stanujoč v Bršlinu, ni upravičen prodajati ali dajati v najem mojo lastnino.
OBLAČILA OČISTI HITRO in solidno Kemična čistilnica, Novo mesto, Germova ulica 5.
BAGAT KROJNI TEČAJ, začetni in nadaljevalni, se prične 12. maja 1964. Prijave sprejemamo vsak dan v prostorih stare pošte v Novem mestu.
ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Desettisoči vaših sotrpinov, ki so kakor vi bolehali na želodcu, jetrih, žolču in črevesju, so se pozdravili z učinkovitim prirodnim zdravilom: rogaškim »Donat« vrelcem. Vprašajte zdravnika! Zahtevajte »Donat« v svoji trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri trgovskem obratu »HMELJNIK« — telefon 21-129 in »STANDARD« — telefon 21-158.

KINO

ČRNOMELJ: 8. in 9. maja angleški film PEKLENSKI KLUB. 10. maja italijanski film JAZ NISEM CASANOVA. 12. in 13. maja francoski film SEDEM SMRTNIH GREHOV.
DOL. TOPLICE: 9. in 10. maja nemški film INDIJSKI NAGROBNI SPOMENIK«, 13. in 14. maja slovenski film SREČNO, KEKEC.
KOČEVJE — JADRAN: 8. in 10. maja ameriški barvni film ZADNJI VLAK IZ GUN HILA. 11. in 12. maja ruski film HIŠA NA 7 VETROV. 13. in 14. maja ameriški barvni film DVORSKI NOREC.
KOSTANJEVICA: 10. maja ameriški barvni film ŽIVIM ZA TEBE. 13. maja jugoslovanski film NAŠ AVTO.
METLIKA: 9. in 10. maja ameriški film DOM NA GRIČU. 13. in 14. maja francoski film HIROŠIMA, LJUBEZEN MOJA.
MOKRONOG: 9. in 10. maja sovjetski film DEKLICA IŠČE OČETA.
NOVO MESTO — KRKA: OD 8. do 11. maja ameriški barvni film JUPITROVA LJUBICA. 12. in 13. maja angleški film TUDI TO JE LJUBEZEN. 14. in 15. maja ameriški barvni film POŠTNA KOČIJA.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 7. do 10. maja ameriški film GULIVERJEVA POTOVANJA. Od 11. do 13. maja avstrijski film MOJA NEČAKINJA TEGA NE DELA.
OSILNICA: 10. maja slovenski film BALADA O TROBENTI IN OBLAKU.
PREDGRAD: 10. maja nemški film MEIN KAMPF.
RIBNICA: 9. in 10. maja jugoslovanski film LOV ZA ZMAJEM.
SEVNICA: 9. in 10. maja ameriški film ČUDODELKA, 13. maja sovjetski film IVANOVO OTROŠTVO.
SODRAŽICA: 9. in 10. maja ameriški film IMITACIJA ŽIVLJENJA.
STARA CERKEV: 9. in 10. maja italijanski film MORALIST.
STRAŽA: 9. in 10. maja italijanski film VSI V HIŠAH.
TREBNJE: 9. in 10. maja ameriški barvni film ALAMO — I. del 13. maja slovenski barvni film SREČNO, KEKEC.
BROD NA KOLPI: 9. in 10. maja francoski film VELIKI POGLAVAR.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Od 27. aprila do 5. maja je bilo rojenih 10 dečkov in 7 deklic.

Poročili so se: Franc Kramaršič, delavec iz Dol. Straže, in Frančiška Brulc, delavka iz Prečne; Silvester Kramaršič, delavec, in Katarina Hrovat, delavka, oba iz Dol. Straže; Ivan Ogulin, delavec, in Antonija-Zofija Staniša, delavka, oba iz Regerče vasi; Valentin Gorenc, kmet iz Vrha pri Šentjerneju, in Marija Muhič, poljedelka iz Golobinjeka; Jože Hrovat, kmet iz Dol. Sušic, in Frančiška-Ljudmila Goršin, delavka iz Verduna; Jože Saje, uslužbenec iz Šmihela, in Albina Maroh, farmacevtski tehnik s Senovega.

Umrli so: Franc Butala, upokojenec iz Sel pri Dragatušu, 57; Aleksander Spudoč, otrok iz Regerče vasi, 1; Nikola Marič, delavec iz Jurke vasi, 67; Franc Obrč, kovač iz Dol. Težke vode, 57; Martin Brajdič, upokojenec iz Prečne, 66.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Cirila Smrke iz Trnja — Zdenko, Marija Bricelj iz Bršlina — Helenco, Anica Kumar iz Soteske — Stanislava, Zofija Pavlin z Mirne — Polonco, Ljudmila Selevšek iz Tržišča — Milico, Marija Udovič iz Korita — Vilmo, Anica Likovič iz Golega — Majdo, Ana Komat iz Tihaboja — Anico, Zofka Brajdič iz Prečne — Erika, Vera Dragan iz Šmarjeških Toplic — Antona, Majda Bartolj iz Ločne — Bojana, Anica Sikonja iz Tribuč — Danico, Ana Pavlin iz Gornje Brezovice — dečka, Ana Pirc iz Podgore — dečka, Ema Majerle z Dobličke gore — dečka, Lojzka Bohte iz Vojne vasi — deklico, Milena Furlan iz Dolnjega Kronovega — deklico, Marija Bambič iz Šentjerneja — dečka, Mihaela Saje iz Šentjerneja — deklico, Angela Legan iz Žužemberka — deklico, Karolina Kodek iz Sel — deklico, Marija Longar iz Češnjevka — deklico, Tilka Žnidaršič iz Grobelj — deklico, Marija Kocjan iz Dolnje Straže — deklico.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: **Alojzija Bogolina**, rudarja iz Velikih Dol, je pritisnil hlod in mu poškodoval desno nogo; **Frančiško Krkovič**, upokojenko iz Dol, je podrla krava in ji poškodovala glavo, rebra in levo nogo; **Franc Povše**, cestar iz Dobindola, se je s sekiro usekal v desno koleno; **Ludvik Kužnik**, tesar iz Podturna, je padel in si poškodoval desno roko; **Anton Ban**, delavec iz Mačkovca, je padel s kolesa in si poškodoval hrbtenico in desno roko.

Ni se še naučil parkirati

4 maja je učil inštruktor AMD iz Novega mesta Jože Rataj voziti osebni avto Draga Brajčiča s Hrasta pri Suhorju. Ko je Brajčič na Glavnem trgu v Novem mestu parkiral vozilo, je razbil sprednjo desno luč parkiranemu avtomobilu NM-17-21.

Mopedist je vozil prehitro

3. maja je vozil mopedist Peter Šmajdek z Vrha pri Ljubnu zelo hitro z Glavnega trga proti Grmu v Novem mestu. Na kandijskem križišču je trčil v osebni avto MB-68-69 (voznik Jože Hrovat), ki je zavijal na Partizansko cesto. Laže je bila ranjena mopedistova sopotnica Tončka Janc. Škodo so ocenili na 120.000 dinarjev.

G. P. »SAVA« VIDEM-KRŠKO
GASILSKA 4
nujno išče za takojšen nastop službe
– kvalificiranega električarja
z izpitom in po možnosti s prakso.
Dohodki po pravilniku o delitvi čistega osebnega dohodka podjetja.

Delovna organizacija
V NOVEM MESTU
razpisuje mesto
TAJNICE
POGOJ: ustrezna izobrazba in dosledno popolno obvladanje strojepisja.
Plača po dogovoru, stanovanja nimamo na razpolago.
Samo pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite v zaprti kuverti s šifro »ZANIMIVO DELO« na naslov: Dolenjski list, uprava, Novo mesto, p. p. 33. Nastop delovnega razmerja: takoj.

Cenjenim gostom nudimo v svojih obratih:
gostilni »PRI VESELI MIMICI« na Bizeljskem
gostilni »KATIČ« v Dobovi
KAVARNI in OKREPČEVALNICI v Brežicah
restavraciji »PRI KOLODVORU« v Brežicah
pristna bizeljska vina in domač prigrizek. Kolektiv čestita za delavski praznik 1. maj in se priporoča!
KOLODVORSKA RESTAVRACIJA
BREŽICE

Na cesti Metlika–Podzemelj že 400 delavcev

Cesta od Metlike do Gradca je že od 22. aprila zaprta za vsa vozila in je možen obvoz le prek Krivoškega vrha in Stranske vasi. Na Primostku namreč grade nasip, ki bo povezal staro cesto z novozgrajenim betonskim mostom. Poleg tega kopljejo tudi usek na drugi strani Lahinje, tako da bo odstranjen prešnji strmi in nepregledni ovinek. Zdaj je na odseku Metlika–Podzemelj že blizu 400 delavcev in dela kar zadovoljivo napreduje. V kamnolomu pod Kučarjem so že pripravljeni veliki kupi zdrobljenega kamna za nov spodnji ustroj rekonstruirane ceste. Investitor del je Skupnost cestnih podjetij SR Slovenije, izvajalec pa Cestno podjetje iz Novega mesta.

•

Za gradnjo vodovoda iz Bojanje vasi proti Metliki bi bilo potrebnih še 45 milijonov dinarjev. Zato je metliška občina pri Stanovanjskem skladu Slovenije najela 20 milijonov posojila. V Bojanji vasi so si nekateri posestniki v svoje hiše že napeljali vodovodne priključke, vendar voda še ne teče, ker mora biti prej zgrajen rezervoar na Bojanjem hribu.

Belokranjska tekstilna industrija BETI je v bivši Makarjevi hiši odkupila del prvega nadstropja in v njem z adaptacijo uredila dve družinski in dve samski stanovanji. Vsi prostori bodo 1. maja že vseljivi.

Bivše gostilniške prostore je prevzelo hotelsko gostinsko podjetje v Metliki in bo v njih uredilo belokranjsko domačijsko gostišče, ostale prostore pa je odkupilo trgovsko podjetje Merkator in jih bo preuredilo v trgovske lokale. Z deli pa še niso pričeli, ker oba načrta še nista do kraja izdelana.

Obvestilo naročnikom in bralcem

Zaradi prvomajskega oddiha v tiskarni izdajamo današnjo številko našega časnika samo na 8 straneh. Prihodnja številka bo izšla spet na 24 straneh. Vse naše naročnike ter bralce prosimo, da z razumevanjem upoštevajo današnjo spremembo, ki je bila potrebna zaradi tehničnih vzrokov.

UREDNIŠTVO

BORCEM
I. Slovenske artilerijske brigade NOV in POS
8. in 7. junija 1964 bomo v Dolenjskih Toplicah proslavili 20. obletnico ustanovitve I. slovenske artilerijske brigade. — Prosimo vse borce brigade, prav tako pa tudi borce artilerijskih enot udarnih brigad — Cankarjeve, Gubčeve in drugih — da takoj sporočijo svoje naslove na: **Stana Kos-Spela, Ljubljana, Miklošičeva 8 a/III.**
Vsa obvestila boste prejeli na vaš naslov.
PRIPRAVLJALNI ODBOR

KEMIJA - IMPEX
EXPORT – IMPORT
LJUBLJANA — TITOVA CESTA ŠTEV. 25
Izvažamo in uvažamo:
KEMIKALIJE, ANILINSKA BARVILA, BARVE IN LAKE, KAVČUK, PLASTIČNE MASE, STEKLO, PORCELAN, KERAMIKO, CELULOZO, PAPIR, KARTONE, PISARNIŠKI MATERIAL ITD.
Telex 03-177 — KEMIMPEX LJUBLJANA — Telefon 33-268 (8 linij) — Telegram: KEMIMPEX LJUBLJANA.

Trgovsko izvozno podjetje za domačo in umetno obrt
»DOM« – Ljubljana, Mestni trg 24
ODKUPUJE IN PRODAJA
IZDELKE DOMAČE IN UMETNE OBRTI SLOVENIJE IN JUGOSLAVIJE.
Poleg prodaje na notranjem trgu na debelo in v poslovalnicah obsega dejavnost podjetja tudi
IZVOZ IZDELKOV DOMAČE IN UMETNE OBRTI ter UVOZ ARTIKLOV ŠIROKE POTROŠNJE.

OBJAVE – RAZPISI

Razpis Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela, Novo mesto, Ulica talcev 3-II

I. V jeseni 1964 bo zavod odprl naslednje oddelke za strokovno izobraževanje zaposlenih:

1. oddelek tehniške šole strojne stroke, v katerega se lahko vpišejo kvalificirani delavci vseh poklicev kovinske stroke;

2. oddelek tehniške šole elektro stroke, v katerega se lahko vpišejo kvalificirani delavci v elektro stroki;

3. oddelek tehniške šole lesnoindustrijske stroke, v katerega se lahko vpišejo kvalificirani delavci v lesni stroki;

4. oddelek gradbene delovodske šole, v katerega se lahko vpišejo kvalificirani zidarji, tesarji in cestarji z najmanj trileto prakso;

5. oddelek gradbene srednje šole, v katerega se lahko vpišejo delavci z dovršeno osemletko, ki so zaposleni v gradbenih podjetjih.

Šolanje oddelkov pod zaporedno številko 1 do 4 traja 3 leta, predavanja so 3 do 4-krat tedensko v popoldanskem in večernem času. Začetek pouka v šol. letu 1964/65 bo predvidoma okoli 10. septembra 1964. Gradbena srednja šola traja 4 leta, pouk je vsak dan.

Oddelki tehniških šol za zaposlene omogočajo delavcem dosego srednje strokovne izobrazbe — naziv tehnika.

Interesenti s področja Dolenjske naj se prijavijo do 15. junija in predložijo:

1. lastnoročno pisano prošnjo za sprejem, kolkovano s 50 din in naslovljeno: Tehniška šola ..... stroke (navedite stroko) Ljubljana, oddelek za izobraževanje zaposlenih, Novo mesto.
2. rojstni list
3. zaključno spričevalo vajenske oziroma industrijske šole
4. spričevalo o kvalifikaciji v stroki
5. dopisnico s točnim naslovom, s katero bo kandidat obveščen o izidu razpisa.

Stroške šolanja v oddelku za zaposlene plačujejo kandidati oziroma podjetja, ki pošiljajo svoje delavce v šolo. Višina šolnine je odvisna od števila dijakov v oddelku.

II. Sekcija izrednih študentov VEKS (Višje ekonomsko-komercialne šole) Maribor, ki dela pri zavodu, opozarja, da je VEKS v Mariboru objavila natečaj za sprejem rednih in izrednih študentov v časopisu Delo dne 9. aprila 1964.

Zavod bo za izredne študente organiziral v šol. letu 1964/65 več seminarjev po programu za 1. letnik in skupen študij ter izpite v Novem mestu.

III. Zavod organizira in izvaja seminarje in tečaje s področja strokovnega in ekonomskega izobraževanja po naročilu gospodarskih organizacij.

Vse podrobnejše informacije lahko dobijo interesenti v pisarni zavoda ali po telefonu št. 21-319.

OBVESTILO

Po sklepu upravnega odbora Splošne bolnice Brežice so od 15. maja 1964 dalje dovoljeni obiski bolnikov ob sredah in nedeljah od 12,30 do 14. ure.

Obvestilo društva upokojencev

Društvo upokojencev — podružnica Novo mesto sporoča svojim članom, da bo redni letni občni zbor društva v nedeljo, 10. maja, ob 9. uri v kino dvorani Doma JLA (Sokolski dom).

K čim večji udeležbi vabi odbor!

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: Občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, France Grivec, Miloš Jakopec, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 30 din — Letna naročnina 1200 din polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 2400 din — Tekoči račun pri podr. NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.